

Jwala Dhwani

સાગરપ્રભુગી

જ્વાલાદ્વનિ

OCTOBER 2016

“WE ARE KR, BPCL KR”

50

Winners of the Nature Photography Contest

See Nature in different forms
as captured by our photography
lovers...

The consolation prizes are featured
in the back inner page.
Congrats to the winners!

▲ *First Prize : Mr Bijoy KI/Maint.*

▲ *Second Prize: Mr Jomy Varghese/Maint.*

◀ *Third Prize: Mr Vineeth Venugopal,
S/o Mr VM Venugopalan/P&CS*

Cherished memories

Certain moments remain engraved in our memories. Our Golden Jubilee celebrations presented many such memorable moments to all of us.

We heard inspiring words about the role our BPCL Kochi Refinery is playing in nation building and social development. We walked down the memory lanes and internalized the growth and development of KR. We looked beyond the past and present to the green future that we are reaching out.

The celebrations also saw the get-together of many generations of women and men who shaped the refinery in the last five decades. The symbolic tree adorned by Kochi Refiners during the celebrations to the melodious Golden Jubilee theme song encapsulated the emotions of one and all.

The cover page of this issue of *JwalaDhwani* has been shaped from this climax of the event. We have also given special coverage of the celebrations with photographs and special stories.

We hope this *JwalaDhwani* had captured the emotions, joy and happiness of those cherished moments.

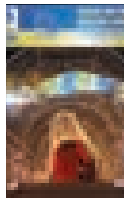
Thought for
the month

The secret of change is to focus all of your energy,
not on fighting the old, but on building the new
- Socrates

2

BPCL Kochi Refinery
commemorates
Golden Jubilee

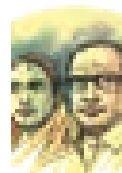
6

A Golden Family Meet

14

IREP Updates

19

बंधन

21

കനകാംബരവും
പാൽപ്പേയവുമായി വന്ന
അപരിചിതൻ

Editor

MV Prabhakaran

Associate Editor

George Thomas/HR

Editorial Board

Girija V R/HR

Ganesan S/ESE

Chandrasekharan M/Retd

Sasidharan R/Retd

Editorial team

Vineeth M Varghese/HR

Latha Kamath/HR

Elizabeth Davis/HR

Mohammed Nizar PA/HR

Anil Kumar CS/HR

Correspondents

Bijoy K I / Maint

Biju T N/ Projects

Chandresh S/ OM&S

Gopalakrishnan CV/ F&S

Harinath V/ Mfg

Varun M/QC

Joseph Simon VM/ Maint

Krishnan T B / Maint

Manojkumar TS/ Finance

Padmanabhan K/ Projects

Parameswar S / HR

Rajan CK / DGM(AE)'s office

Shaji P Stephen/IREP

Sreeraj KR/ P&U

Subramanian KP/ P&U

Suresh Babu/ OM&S

Thulasidas N/ P&CS

Vidhya KV/ IS

Preethi Rajeev/CR School

Edited & published by

General Manager (HR)

Design & Printed at

Niseema Printers, Saroj, SRM Road, Kochi

Email: niseemaprinters@gmail.com

Produced by

Public Relations

BPCL Kochi Refinery

Mailing address

Post Bag No. 2

Ambalamugal 682 302

Ernakulam District

Kerala, India.

Tel: 0484 2722061

Fax: 0484 2720856

The views expressed in *JwalaDhwani* are not necessarily those of the management

Member, Association of
Business Communicators of India

JwalaDhwani estd. in 1966 as
CRL Newsletter

For private circulation only

All rights reserved.

Reproduction in any form only with the
written permission of the editor.

BPCL Kochi Refinery commemorates Golden Jubilee

23 September 2016 was a memorable day for BPCL Kochi Refinery as it celebrated its Golden Jubilee with a grand commemoration ceremony which was graced by Mr PJ Kurien, Hon'ble Deputy Chairman, Rajya Sabha, Mr Dharmendra Pradhan, Hon'ble Minister of State (I/C) Petroleum & Natural Gas, and Mr Kadakampally Surendran, Hon'ble Kerala Minister of Electricity and Devasoms along with Members of Parliament Prof KV Thomas and Mr Innocent and MLAs Mr VP Sajeendran,

Mr Dharmendra Pradhan, Hon'ble Minister of State (I/C) Petroleum & Natural Gas speaking at the occasion

Mr PJ Kurien, Hon'ble Deputy Chairman, Rajya Sabha and Mr Dharmendra Pradhan, Hon'ble Minister of State (I/C) Petroleum & Natural Gas inaugurating the commemoration of golden jubilee by lighting the traditional lamp in the presence of Mr Kadakampally Surendran, Hon'ble Kerala Minister of Electricity and Devasoms, Prof KV Thomas, Mr Innocent, Mr VP Sajeendran and Mr Hibie Eden

Mr Hibie Eden and Mr M Swaraj.

The golden jubilee was inaugurated by Mr PJ Kurien, Mr Dharmendra Pradhan and other distinguished guests by lighting the traditional lamp.

To mark the occasion, Mr Kurien, Mr Pradhan and Mr Surendran unveiled a commemoration plaque and released a Coffee-table book on the fifty years journey of Kochi Refinery titled 'The Midas Touch.' A documentary 'Writing a Golden Chapter' tracing the fifty years of BPCL Kochi Refinery was screened.

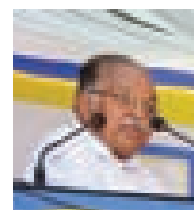
During the address, Mr Pradhan said that Kochi Refinery had embarked on a great journey by processing 2.5 Million Metric Tonnes Per Annum (MMTPA) and presently is

in the threshold of becoming a world-class Refinery with crude oil refining capacity of 15.5 MMTPA. It is also setting up a petrochemical complex which would enhance the value chain and will bring about employment opportunity and increased economic activity in Kerala.

He also said that BPCL will set up a green biofuel refinery to produce ethanol at Kochi by converting agricultural and municipal waste. ₹ 30,000 Crore worth of investment is being implemented in Kerala including that of by enhancing crude refining capacity of Kochi Refinery and the petrochemical complex.

Mr PJ Kurien, Mr Kadakampally Surendran, Prof KV Thomas, Mr Innocent and Mr VP Sajeendran spoke during the occasion. Mr S Varadarajan, Chairman & Managing Director, welcomed the gathering and Mr R Ramachandran, Director (Refineries), proposed the vote-of-thanks.

Earlier, Mr Dharmendra Pradhan, was given a warm welcome at Kochi Refinery by Mr S Varadarajan, then Chairman & Managing Director in the presence Mr Srikant P Gathoo, Director (HR), Mr Balasubramanian P, Director (Finance), Mr Ramesh S, Director (Marketing), Mr R Ramachandran, Director (Refineries), and Independent Directors, Mr Deepak Bhojwani, Mr Rajesh Mangal, Mr Gopal Chandra Nanda and

Mr PJ Kurien

Mr Kadakampally Surendran

Prof KV Thomas

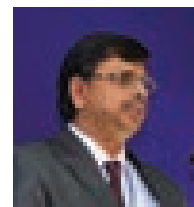
Mr Innocent

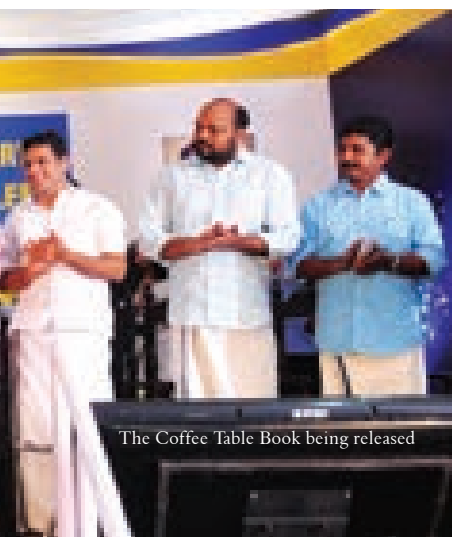
Mr VP Sajeendran

Mr S Varadarajan

Mr R Ramachandran

The Coffee Table Book being released

The Hon'ble Minister being given a warm welcome in front of the Refinery

The Hon'ble Minister receiving the Guard of Honour by CISF contingent

The distinguished guests entering the venue of the function

Mr PH Kurian, Mr D Rajkumar, then C&MD Designate, Mr Prasad K Panicker, Executive Director (I/C) KR and other senior executives of KR.

The Hon'ble Minister received the guard of honour by CISF Contingent lead by Inspector S Sandhya in front of the administration building. The Hon'ble Minister visited the Main Control Room where he viewed a presentation on the Refinery. He also interacted with the contract

labourers at the Integrated Refinery Expansion Project before leaving for the Cochin Refineries School Auditorium where the commemoration function was held.

Kochi Refinery's Golden Jubilee

Fifty years ago, BPCL Kochi Refinery started fueling the nation with a capacity of 2.5 Million Metric Tonnes Per Annum (MMTPA). It was

CR School students rendering the invocation song

The Hon'ble Minister addressing the gathering

the eighth petroleum refinery in the country. The refinery was dedicated to the nation on 23 September 1966 by the then Prime Minister of India Indira Gandhi.

Presently, Kochi Refinery is undertaking the implementation of its Integrated Refinery Expansion Project (IREP) which is in its final stages. IREP would transform the unit in to one of the largest Public Sector refineries in the country with a capacity of 15.5 MMTPA and enhance its complexities to transform itself in to a modern refinery of Global standard.

Throughout its fifty years of operation which saw challenging times including 'Oil Crisis' of 1970s, Kochi Refinery ensured the availability of petroleum products in its market. In many occasions when there was shortage of petroleum products, it rose to the occasion by producing additional quantity of kerosene and diesel which were critical for the common man.

The press meet with the Hon'ble Minister

Hon'ble Minister planting a sapling in front of the new Main Control Room

The media personnel

Hon'ble Minister interacting with the contract labourers at IREP

Viewing a presentation inside our new Main Control Room

At our IREP site

A Golden Family Meet

The Golden Jubilee celebration of Kochi Refinery was celebrated during 23-24 September. After the official function on 23 September, a grand family get-together including the former employees went live on 24 September.

The evening of 24 September saw the KR Oval all lit up with smiles and festivity. Former and present employees and their family members greeted each other with

the warmth and pride of being in the BPCL family.

Mr Prasad K Panicker, Executive Director I/C (KR) welcomed the gathering. He spoke on the glorious path traversed by KR and urged everyone to carry on our proud legacy. He mentioned about the two legacies of KR, the first being during the 1960s when the Refinery was formed and the other being in 2000s which saw the

beginning of becoming a part of the global company Bharat Petroleum Corporation Ltd.

In his speech, Mr S Varadarajan, then Chairman & Managing Director addressed the gathering as a coming together of people who have been part of this glorious organization. He spoke about building teams, building relationships and building values and looking forward to a future

Mr S Varadarajan

Mr R Ramachandran

Mr Prasad K Panicker

Mr PK Suresh

Mr CK Soman

for creating lasting relationships. He urged them to carry on the rich tradition set by the former and present Kochrefiners. Mr Varadarajan also spoke on the future projects as mentioned by Hon'ble Minister during the previous day function.

Mr R Ramachandran, Director (Refineries) congratulated the employees for their hard work and dedication. He specially applauded the efforts of the numerous people and their families who have sacrificed their lifetime to make this organization what it is today. As we move over to the second exciting phase of Kochi Refinery, Mr Ramachandran requested all to follow the strong inspiring footprints of our elders and make KR proud.

Mr PK Suresh, General Manager (Finance) addressed the gathering with words of praise for all. Mr

CK Soman, General Manager (Operations) expressed gratitude to all present, marking the end of the official function.

Earlier there was a spectacular and colorful show by the Cochin Refineries School students. A rhythmic wave dance by girls dressed in blue gowns, an energetic tribal dance by little boys with a message to care for Nature and a

vibrant rangapuja gave an impressive start to the celebrations.

Next to impress the audience was the performance by our own people to the tune of the KR produced theme song.

The evening was complete with entertainment programmes by famous singers and dancers. Dinner was served at various stalls.

A high note of unity

Giving a melodious and colourful twist to the Golden Jubilee celebrations on 24 September at KR Oval was our very own song performance created by in-house talents.

The chorus lines 'We are KR, BPCL KR' throbbed the air with its mesmerizing and rocking music. The theme song depicts the successful journey of Kochi Refinery amidst challenging times and surpassing newer milestones time after time. The hard work carried out and the dedicated efforts put by our forefathers to ensure that the company rests on a strong foundation is cherished. The lyric portray the golden memories of yesteryears; the nurturing and support given to the employees by our wonderful organization. It expresses each employee's gratitude to the company in caring them during hardships and the golden theme song narrates that all employees promise to offer their energy to the company like the ever enduring power of waves of the ocean so that the flare depicting victory, will always remain to glow in glory forever.

The theme song for the Golden Jubilee celebrations was the fruit of a joint effort of a group of like minded music lovers which was blended in three languages, Malayalam, Hindi and English with

perfect ingredients of belongingness and nostalgia.

The theme and music was conceived and composed by Anoop D Bhat of Process Engineering, whose rhythm of music will surely be in the minds of each and every kochrefiner in the years to come. The charismatic Malayalam lyrics by Sajeer K Joseph of Maintenance and evocative Hindi work of Nishant Choubey of Projects department added soul and depth to the theme song. Adding spice to the song was the notes of bass guitar by Binu R/ IS, violin by Prasanth T/Projects and keyboard by Varun, S/o Saranga Kumar R/HR. With Prasanth and Anoop rendering their voices for the Malayalam and Hindi lyrics, the theme song was complete to rapture the audience.

In hardly a span of two weeks, the theme song got ready. The story does not end here. A spectacular show enacted by a group of energetic and vibrant retired employees and employees to the tune of the theme song left the audience spell bound. The performance based on the concept of a growing tree was the brainchild of Rajeev Raj / Mfg, PU Vinodkumar / Finance, Unni E K / Canteen, Prasanth T / Projects and Harinath V/ Mfg. The

tree featured the growth of Kochi Refinery right from the strong foundation of our former employees, taking over to greater heights of development and prosperity by the next generation group and finally the vibrant and innovative energy of the new generation employees. Towards the end of the show, the tree is seen flourishing with green leaves and still growing. Students of Cochin Refineries School carrying candle light in their hands depicted as the torch bearers of this great company getting ready to hold the reins.

Every one present enjoyed the wonderful music and the performance choreographed by Prasanth T / Projects, which left behind notes of pride and unity echoing in their hearts.

Lyrics of theme song

■ സജീവ് കെ ജോസഫ്/മെയിന്റിനൻസ്

എൻ ഓർമ്മയിൽ സാന്നിധ്യം തഴുകും കൊച്ചി റിഫൈനറി
എൻ നെഞ്ചിലോ പൂളകമായ് മധുരമഴപൊഴിയുന്നു
നിന്റെ സ്നേഹമറിയിക്കുന്നു ഞാൻ ഉള്ളും നിറയും കനിവായ്
എന്നുമെന്നുമെന്നെ കാത്തുനീ നിന്റെ ചിറകിനുള്ളിൽ

അൻപതു വർഷം മുൻപു വിടർന്നൊരു ജാലാ പൂഷ്പശോഭ
അഗ്നികിരീടം നെറുകിൽ ചാർത്തിയൊരുർജ്ജ്വലകയാര
കർമ്മപഥങ്ങൾ പൂളകിതമാക്കി വിജയക്കൊടികൾ നാട്ടി
പ്രതിസന്ധികളെ തരണം ചെയ്തു ഇതിഹാസങ്ങൾ തീർത്തു
അലക്ഷ്യലോഭം ആവേശം കൊടുമുടിയോളം കീർത്തി
കാലം നാട്ടിയ കാവൽ ദീപം അമ്പലമുക്കളിലുയർന്നു

സിരകളിൽ പടരും ലഹരിയായ് ജലിക്കും വിജയമോ നമുക്കു സ്വന്തം
ധമനിയിൽ നൂരയും മധുരമാം സ്നേഹ പകർന്നിടും കനകതാരം
ഒന്നുചേർന്നു രചിച്ചില്ലേ നാം ഒരു വിശ്വമഹാകാവ്യം
ഇനിയൊന്നു ചേർന്നു തീർത്തീടാം ഉയിരിലെ ഉണ്മ

അൻപതുവർഷം നമ്മൾക്കേകി അസുലഭ കാര്യക്ഷമത
കർമ്മോത്സുകരായ് പ്രോജക്ട് വിജയം ഉള്ളുകയ്യിലൊതുക്കാം
വൈധുര്യപ്രഭ തരുമൊരു നിമിഷം കൈയെത്തും മുന്നിൽ
കൈകോർക്കാം മുന്നേറാം വിജയത്തേരു തെളിക്കാം.

■ നിശാന്ത് ചൗവ്/परियोजना

हमारी थी हमारी है कोचि रिफाइनरी
उम्मीद के झरोखों से हमने जिसे देखी,
तिनका तिनका जोड़ा है
तब बना है ये आशियां
अपने कदमों से हमने है
तय किये ये दो जहां।

पचास वर्षों का है अनुभव फिर भी जोश नया है
अपनी मेहनत से हमने इतिहास नया लिखा है,
नई है उम्मीदें हमसे ये हमें पता है
हिम्मत और हौसले से सीना ये भरा है।

ये जो सफर चला था कहाँ शुरू हुआ था
कहाँ पे ये आ गया,
कारवाँ जो अपना निकल पड़ा था
मंज़िल पा गया,
अपनी तकदीर को हमने अपने हाथों लिखा
चीर कर उस अंधेरे को सूरज ये दिखा।

कुछ कर गुज़रने का ज़ब्बा हर सीने में बसा है
आसमाँ के ऊपर इन कदमों के अब निशाँ है,
नई मंज़िलें हैं अब तो ये सफर नया है
उनको पाने के लिए हर कदम बढ़ चला है।

Mr Prasad K Panicker
inaugurating the Onam
celebrations

Onam celebrations

Onam was celebrated at Kochi Refinery on 7 September in a grand manner. The festive atmosphere prevailed with bright colourful decorations all over, beautiful *pookalams* and people dressed in Onam attire.

Mr Prasad K Panicker, ED I/C(KR) inaugurated the celebrations by lighting the traditional lamp at the Canteen Hall in the presence of senior executives, employees of BPCL Kochi Refinery and BPCLECS.

The delicious *Onasadya* served on banana leaves brought forth the traditional taste of Kerala. Thanks to the staff of BPCL Employees Cooperative Society for the tasty *Onasadya*!

A colourful *Pookalam* arranged by the security Department at the main gate greeted all with the warmth of

the festive season. Mr PK Suresh, General Manager (Finance) lighted the traditional lamp in the presence of senior executives, employees and CISF.

At Shore Tank Farm, Onam was celebrated at a function in the presence of Mr PK Thampi, General Manager (Tech) alongwith the employees and contract staff.

At Shore Tank Farm

At IREP

At Security

At Shore Tank Farm

The BPCLECS team

Women employees

Best ENCON Clubs of the year declared

“What is needed today is judicious use of fuel and other natural resources for the well being of the present and future generations.” said Mr Murali Madhavan P, General Manager (OM&S), while inaugurating the Encon Club Staff Coordinator’s Meet convened at Kochi on 26 August.

Dr PS Easa, Director (Rtd), Kerala Forest Research Institute and Mr Fijo Jose, Chief Executive, Ace Technologies also spoke.

The best performing Encon Clubs were declared at the meet, through evaluation of the annual activities undertaken by them at the School and College level. In the inter-club competition organized for BPCL KR Encon Clubs, StJoseph’s Higher Secondary School, Thodupuzha, Nava Nirman Public School, Vazhakala, Rajagiri Christu Jayanti Public School, Kakanad won first, second and consolation in the school

category. In the Arts & Science College category, SN College, Kollam, SN College, Cherthala and SN College Kannur won the first, second and consolation prizes. In the professional college’s category, Ilahia

School of Science & Technology, Muvattupuzha, St Berchman’s College of Management Studies, Changanachery and Universal College of Engineering, Trichur won the first, second and consolation prizes.

Mr Rajmohan S, DGM (Learning & Development) distributed the prizes to the winners. Earlier Mr Mathew P Thomas, Chief Manager (Energy & Environment) welcomed the

Mr Murali Madhavan P, General Manager (OM&S) inaugurating Kochi Refinery Encon Club Staff Coordinators’ Meet.

gathering and Ms Seena Jose, Staff Coordinator, Rajagiri Public School, Kalamassery proposed the vote of thanks. Introductory remarks were made by Mr. Benny Cherian, Mar Athanasius College of Engineering, Kothamangalam. The event was co-ordinated by Dr. Kochu Baby Manjooran, Manager, Mr Sunil K Antony, Dy Manager, Mr Ramesh Kannan, Dy Manager and Ms Sherli Kunjumman of E&E section and Mr V Anilkumar, Asst Manager (QC).

RETIREMENT

Muniaselvaraj bids farewell

Mr Muniaselvaraj joined the organization in November 1987 and is retiring after 29 years of service. He has worked in the Materials, Finance and OM&S departments in KR. Earlier, he has worked with Post & Telegraphs department at Chennai and Customs and Central Excise HQ office at Madurai.

Mr Muniaselvaraj is a native of Sengottaipatti, Tamil Nadu. His wife is a home maker. Their daughter Ms Saranya, an MBA graduate is settled with his husband Mr Bharathi Dasan who is employed in Wipro at Bangalore. Their son Mr Manoj Prabhakar is a MBA graduate.

Mr Muniaselvaraj is a sportsman and a good swimmer too. He has won prizes in various sports activities

particularly in cross-country / Marathon events. He maintains a friend circle among KR employees which also spreads along to other SBUs due to his mingling with I&C / Retail / Aviation / LPG SBUs as part of his job.

Mr Muniaselvaraj is ready to take up challenges and his superiors and colleagues are proud of him.

After retirement he wishes to stay at Tripunithura for a while and later will settle at his native place.

Jwaladhwani wishes him every success in his future. He can be contacted at the following address:

Gangeswari House
No. 16/718
Mekkara Colony
Ayyankali Road
Tripunithura – 682 301
Phone: 2784081
Cell: 9567362790
Email: muniaselvarajp@gmail.com

- Inputs by **Mr Suresh Babu**/
OM&S

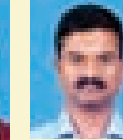
Vigilance Awareness Week (VAW) 2016

Vigilance awareness week 2016 will be observed from 31 October to 5 November. Theme of this year is Public Participation in promoting integrity and eradicating corruption. As part of VAW 2016, KR vigilance will be conducting various programs and competitions to employees, contract employees,

public and school/College students to create awareness among them on the dangers and evil consequences of corruption.

As being the practice, VAW starts with oath taking ceremony at 0815 hrs on 31 October and conclude with a valedictory function on 4 November.

35 years			30 years			25 years		
								
Ramaswamy Pillai K OM&S	Sasikumar K P E&C	Jacob C Mathew E&C	Vikraman Nair R Maint	Muraleedharan N Maint	Gopalakrishnan A Maint	Pauly Peter OM&S	Jayakumar D P&U-Electrical	George Thomas HR

20 years			
			
Ramesh K Internal Audit	Sasi P K Maint	Sundaran P K OM&S	Adalazhagan K QC

Superannuations this month

Mr Suresh PK who joined KR in F&A department in May 1984 is retiring from Finance department.

Mr Raj Mohan S who joined KR in Maintenance department in November 1983 is retiring from L&D department.

Mr Anujan KT who joined KR in Technical Service department in January 1985 is retiring from Fire & Safety department.

Mr Joseph PT who joined KR in Maintenance department in October 1987 is retiring from the same department.

Redesignation

DGM (Maintenance Process Units)
Babu Joseph

Transfers

Assistant Manager (OM&S)
Hareesh V M
Engineer (IREP Commissioning)
Rameshbinu NN
Sijo V T
Shaji P Stephen
Chief Manager (Optimisation)
Venu R
Fire Operator V
Prabhakaran T N
Fire Operator VI
Murukan V
Babu A P
Krishnan Kutty M V
Manager (IREP Commissioning)
China Mothi Lal Ketavath
Deputy Manager (Petchem)
Cijy V

Honeymooners

Mr Renjith/P&U-Utility and Amalu
Mr Sreenath K V/P&U-Utility and Sruthi KK

Congratulations

Mr PA Mohammed Nizar/HR has successfully completed MBA from Bharatiar University.

Mr P Sankaranarayanan/P&CS has received Samskrta Anupacharika Course Certificate from Dr MC Dileepkumar, Vice Chancellor, Sree Sankaracharya University of Sanskrit, Kalady on 28 August at GGHSS, Tripunithura during the District level inauguration of Sanskrit Programme.

Condolence

Mr Pradeepan PM/Maint on the sad demise of his father

Mr Bharathan EM/Maint on the sad demise of his father

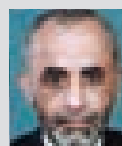
Ms Chandrika AC/L&D on the sad demise of her father

Mr Gopalakrishnan AV/F&S on the sad demise of his father

Mr Lijumon/Mfg on the sad demise of his Mother

Mr Cherian Jacob/E&C on the sad demise of his father.

Obituary

We deeply mourn sad demise of **Mr Koshy Varghese** who passed away on 19 September. He retired from the service of Kochi Refinery in August 2003 as Director (Refineries). He is survived by his wife Mrs Molly Koshy, daughters Ms Mary Koshy and Ms Elizabeth Koshy.

We deeply mourn sad demise of **Mr M Ramachandran** who passed away on 24 September. He retired from the service of Kochi Refinery in August 1996 from C&MD's Office. He is survived by his son Mr Mahadevan and daughter Ms Lakshmi.

Viswakarma Day celebrated

Government of India, Ministry of Labour & Employment has decided to celebrate Viswakarma Divas to create awareness among the workers on their rights for wages, safety and working conditions under various labour laws and schemes.

Mr AK Pratap, Deputy Chief Labour Commissioner (Central), Cochin, who is in-charge of Kerala, had organized an awareness program for contract workers at the Integrated Refinery Expansion Project (IREP) site on 16 September, the eve of Viswakarma Day.

Mrs Rani Aparajita Sriram, Regional Labour Commissioner (Central), Cochin inaugurated the function. In her inaugural address, she spoke on the importance of 'Viswakarma Day' in the present working environment and emphasized on the

Mrs Rani Aparajita Sriram, Regional Labour Commissioner (Central), Cochin with Parishrami Award winners and BPCL officials

need for quality and excellence in craftsmanship. She also explained the recent amendments made in the labour laws and the increase in minimum wages to ₹350 per day. RLC also appreciated all workmen in making valuable contributions to the IREP project, thereby contributing to the growth of the Nation.

Earlier, Mr Ramachandran PS, General Manager (Projects Units) had welcomed the gathering. Twenty contract workers who had made outstanding contributions to IREP project during July and August 2016

were recognised and 'Parishrami Awards' were distributed to them during the function. 'Parishrami Award' was instituted at IREP from August 2014, to motivate workers at the Project site.

Mr DS Jadhav, Asst. Labour Commissioner (Central), Cochin and representatives of Contractors Associations and Trade Unions felicitated the workers. Senior officials and workers of various construction companies also attended the function. Mr CP Sunil Kumar, Labour Enforcement Officer (Central), Cochin proposed vote of thanks.

A one last project with Koshy Varghese

- Mr Prasad K Panicker, ED (I/C) KR

The idea for publishing a coffee-table book on the birth, growth and development of BPCL Kochi Refinery was conceived at the apartment of the former KR Director (Refineries) Mr Koshy Varghese.

A few months back, I along with Mr Vineeth M Varghese had taken an old photograph which we had stumbled upon from some old files to his home. The photograph was that of a group of 32 Kochi Refiners during the formative years of KR. Who were these men? In a few minutes, Mr Koshy could spot many of them. With his innate exuberance, later he found the names of some more. To this day, we are not able to confirm the name of all for sure. Along with the names, Mr Koshy Varghese came out with unheard stories of old days of Kochi Refinery.

This was when we thought of

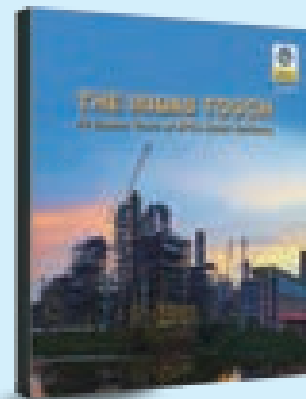
capturing such photographs and unheard stories of Kochi Refinery. The occasion of Golden Jubilee seemed to be an apt time for publishing such a book.

Through the month of September as the book developed Mr Koshy was more than a source and guidance. As and when he recalled some new information of the old days he used to call up. He went through the first four chapters and made invaluable suggestions. In his customary way, Mr Koshy wrote comments on the margins of pages with his coloured pen.

It was unfortunate that this man who wanted to see the book 'The Midas Touch' in its final form passed away four days before it was released by Mr Dharmendra Pradhan, Hon'ble Minister of State (I/C) for Petroleum & Natural Gas by handing it over to Mr P J Kurien,

Hon'ble Deputy Chairman of Rajya Sabha and Mr Kadakampally Surendran, Hon'ble Minister of Electricity and Devasams, Kerala.

Over many years, I had the good fortune to work with Mr Koshy. I had always been inspired by his passion, dedication and extreme focus for whatever he is doing. Well, in a way, for one last time I got the chance to associate with him in conceptualizing and shaping this book which would be distributed in KR family soon with the photographs and stories of the Golden Jubilee celebrations.

ERDMP Drill conducted

An on-site emergency drill was conducted on 22 September with the scenario of rim seal fire at YT 70 which was alerted from the rim seal panel. Fire trucks and ambulance reached the site immediately. In the meantime fire crew arranged water curtain around the tanks. As the fire could not be controlled and the floating roof of the tank got damaged, the fire became a full surface tank fire. Immediately mutual aid help was sought and Level 2 emergency was declared. All groups started functioning as per ERDMP. Finally the emergency could be cleared off with the team effort from all the groups. A review meeting was held after the drill

in which Mr MT Reji, Chemical Inspector, F&B dept and Mr

Roy P Pius, Joint Director, F&B department participated.

Awareness programme for Departmental Safety Committee members conducted

A training programme on Duties and Responsibilities of the safety committee members was conducted on 7 September. The training was conducted to standardize the functioning of a safety committee at department level and effectively utilizing the safety committee members for educating and encouraging the employees for a better accident prevention programme and safety management.

Mr Rajmohan S, DGM (L&D) inaugurated the session and in his address he stressed the importance of the roles of the Safety Committee members in maintaining the Safe

culture. Earlier, Mr I Sasi, SM (F&S) addressed the gathering on the importance of the roles of the Safety Committee members in carving the safe culture and requested the members to take lead role in spreading the Safety Culture

throughout the campus.

Mr KPS Nair, the well known academician and former Professor of CUSAT and Mr Abdul Manaf, SM (Safety), Cochin Shipyard Ltd were the faculties. Forty two DSC members participated in the session.

Discover Refinery Programme team who visited KR on 17 September

Hindi workshop conducted for employees by Ms Reetha Govindan, SM (Official Language), Vijaya Bank, Ernakulam

Team IREP celebrates ONAM with feed cut in at CDU III

Team IREP achieved one of its most anticipated milestones on 18 September when the commissioning team announced the routing of SR diesel from the newly commissioned CDU III unit to the Diesel pool. Earlier, crude was taken into the unit after all the commissioning checks on 11 September. The heater dry out activities were completed in the month of August and subsequent to crude intake, the crude heaters have been fired at a temperature of 300°C at heater outlet. All efforts are now being made for stabilization of the unit. Fuel Oil/ Fuel Gas treating unit is commissioned along with the Crude Unit. Commissioning activities of SRLPG is being done in parallel.

The Crude unit has a capacity of

10.5 MMTPA (1312.5 TPH) which is the largest crude distillation unit among Indian PSU refineries. Unit is designed for 100% high sulfur crude processing. It comprises of 14 columns, 77 vessels, 107 heat exchangers, 105 pumps, 54 air fin coolers, 2 compressors and 8.2

Lakh Inch Meter of piping, along with electrical and instrumentation facilities.

In a message to all employees, Mr Prasad K Panicker, Executive Director (I/C) Kochi Refinery congratulated all for achieving this important milestone during the golden jubilee year.

Onashamsakal

Team IREP celebrated ONAM with the entire workforce on 9 September. It was in continuation of a yearly tradition evolved at the IREP project site where BPCL reaches out to every workman with glimpses of the best of Kerala's culture and tradition. In this connection, every worker was welcomed to the project site on 9 September morning with a sweet box and *Payasam*. During the day, *Maveli* visited the various locations at IREP. Various competitions were organized for the contractor staff, supervisors and workers

as well. Variety entertainment programmes was held during the evening. Due care was taken to ensure that the celebrations were organized without any disruption to the work at site.

It may be recalled that during the Onam celebration in 2015, all the 16000 workmen at IREP were served with traditional sadya. The occasion has subsequently found its place in the Limca Book of records also.

Steam blowing commenced in CPP

HP steam was charged to CPP during the month after completion of the steam blowing of CPP main HP header up to Utility Boiler battery limit which is at the farthest end of CPP on 4 September. Later, HP steam was let down to LP through HP-MP PRDS (Pressure Reducing Station) & MP-

LP PRDS for supplying LP steam to CDU III. LP steam blowing to CDU III was completed & LP steam was charged to CDU III on 17 September. Currently, CPP internal steam blowing activity is nearing completion.

Notably, steam blowing is being done at IREP through a musler - silencer, which has been fabricated in house

by BPCL with the support of EIL/contractor. Musler is a portable equipment which can be placed conveniently (without permanent foundation) on any flat surface with a provision to give water to reduce the noise. VHP header steam blowing is also planned to be done with this musler arrangement.

HRSG III brought online to deliver steam to VHP header

Subsequent to the completion of alkali boil out activity, HRSG III was charged with flue gas from GT III on 16 September for producing VHP steam. The HRSG generated steam at 40 kg/cm² which was routed to the common VHP header within HRSG battery limit. HRSG III & its header were cleared with the steam generated

from the boiler itself. A major milestone was achieved when the steam blowing activity at HRSG III was completed on 23 September. The HRSG III safety valve floating activity is being taken up now. Once completed, HRSG III will be ready for commercial steam generation.

IREP Highlights

- Mr Dharmendra Pradhan, Hon'ble Minister of State (Independent Charge), MoP & NG visited the new MCR facility and the CDU/VDU unit on 23 September.
- OISD audit completed for DHDT unit, ETP and mounded bullet facility.
- Lube oil flushing activity commenced for RGC and MUG compressor B at VGO HDT.
- MUG compressor IG-C-101 A no load run completed at DHDT.
- All automatic flue gas goggle valves erection completed at FCCU.
- Pocket grouting activity completed for MAB and WGC at FCCU.
- Cooling water circulation commenced at IREP SRU.
- YT 390 and YT 384 IREP modification jobs completed during this month.
- Civil and structural job of PDDP Pipe rack (refinery area) commenced with Puja on 12 September.

Safety Theme of the month: Lifting equipment safety

The lifting of objects generally occurs on construction sites, in factories and other industrial situations. Correct lifting can move large objects efficiently and reduce manual handling operations. Incorrect lifting however, can lead to disastrous accidents. Every year, incorrect lifting procedures cause injuries, loss of work time and property. People, machinery, loads, methods and the work environment, are all important factors for correct lifting.

Selection of cranes

For the correct selection of cranes, the following factors shall be considered:

- Weights and dimensions of loads
- Height of lift and distances/areas of movement of loads
- Number and frequency of lifts
- Period of time for the lifting operation
- Ground conditions
- Other factors

Testing, examination and inspection

All testing and examination of cranes must be carried out by competent examiners and the regular inspections completed by competent personnel. All testing, examination and inspection reports and certificates shall be properly kept.

Safe Working Loads

The Safe Working Load (SWL) for operating the crane shall be specified according to the results of test and examination certificates, and such loads must not be exceeded during the lifting operation.

Repair and maintenance

All cranes shall have regular

maintenance, to ensure they always kept in good operating conditions.

Wire rope slings

Wire rope consists of individual wires laid into a number of strands, which are then wrapped around a central core. The wire rope shall be equipped with a thimble and with pressed metal sleeve and marked with a Safe Working Load (SWL).

Shackles

Points for attention:

- Never replace the shackle pin with a bolt.
- Ensure the pin is totally locked.
- Do not use screw pin shackles if the pin can roll and unscrew.
- During lifting, shackles shall not lean to one side.
- Shackle pins must always be attached to the hook.
- Washers may be used to centre the shackle.

Hooks

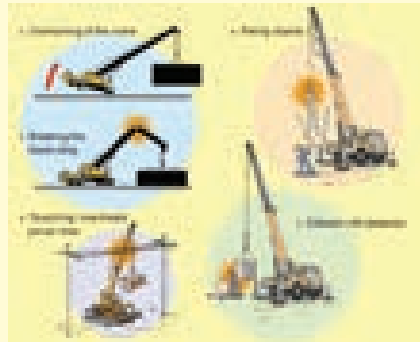
Hooks are a vital part of lifting gear. A variety of them cater for different lifting purposes.

- All hooks shall be installed with safety latches (other than the specially designed hooks).
- Hooks can be installed with swivels to allow the load to revolve.

Method

Plan a suitable lifting route, to avoid collision with any persons, objects or overhead power lines.

- Do not drag loads.
- Move the loads as near to the ground level as possible.
- Stop people from standing in the

lifting area.

- Do not ride on a load that is being lifted.
- When the crane is in operation, it must maintain a distance of at least 600 mm from any barriers or buildings.
- When visibility is blocked, the signal man shall render assistance.
- Lifting the load at a low speed so that the sling tightens slowly and maintains a balanced position.

Environment

Safe lifting can be affected by rain, thunderstorms and strong winds.

Ground situation

- Loose soil - use firmer, larger wooden planks to distribute the load and reduce the weight on the soil.
- When on a slope, adjust the outriggers to keep the crane horizontal.
- If there are excavations near the lifting appliances - strengthen excavations' supports.

Overhead power lines

- Stay well clear of overhead power lines.

The safety margin must be the jib's distance + 6 metres, or the distance suggested by the electricity suppliers.

If we can ensure enough safety measures while lifting operation, lifting accidents can be reduced.

1. What is the Full form of SWL?
2. In which lifting gear we can find Latches?
3. Can we drag the load using cranes? YES or NO
4. Worker can ride on a load that is being lifted. TRUE or FALSE
5. Which of the following factors has the least effect on safe lifting?
 - a. Thunderstorms
 - b. Ground conditions
 - c. High noise
 - d. Overhead Power Lines
6. People should stand in the area of lifting to ensure effective communication while lifting. True/False
7. KINKS can be seen in which lifting gear?
8. Identify the Hand signal used in lifting operation
9. What is the minimum age for a crane operator?
10. All lifting gears shall be tested by qualified examiners and suitably marked with _____

Answers to FSQ 36

1. C 2. True 3. True 4. D 5. B
6. True 7. True 8. A 9. C 10. False

Winner of FSQ 36

Hema Ramachandran, W/o Ramachandran N/Projects

Family Safety Quiz - 37

The competition is open only for family members (spouse and children) of employees of BPCL KR/BPCLECS/KRECCS and CR School.

Send your entries to **Safety Quiz, JwalaDhwani Desk, BPCL KR** before **20 October**.

Gift coupon worth ₹1000 await you.

Golden Jubilee Special 'Reach Out' Project 2016-17

As part of the Project of the Students Council of Cochin Refineries School to sponsor the Higher Education of deserving students from the economically weaker sections of the society, two students were given educational aid.

Ms Reshma Ravi, a 1st year student in BSc Nursing, College of Nursing, Nirmala Medical Centre, Moovattupuzha, was given financial assistance for paying a part of her

course fee.

Ms Athira MS, a 2nd year student in Bachelor of Physio Therapy, KMCT Medical College, Kozhikode was

given financial support to pay her hostel fees for the whole year.

Kudos to students of CR School for lending a helping hand to brighten up their educational needs.

For Our Teachers...

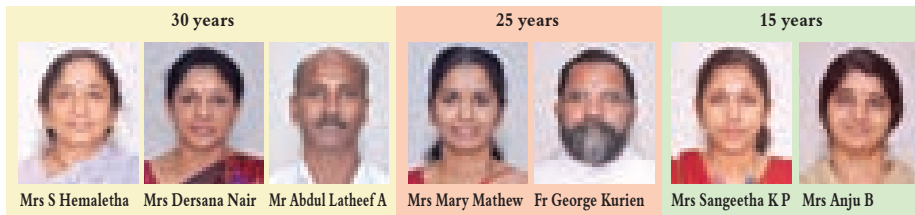
On the occasion of Teachers' Day, Mr MV Prabhakaran, School Board Chairman and GM(HR), BPCL KR honoured the teachers and non-teaching staff with service and excellence awards in the presence

of Mr S Rajmohan, DGM (L&D), Mr Damien Gracious KD, DGM (F&S), Mr Murali Madhavan P, GM (OM&S).

The self government day which was observed on 8 September saw the

senior students donning the mantle of the teachers and taking classes which enabled them to gauge the nobility of the profession. The teachers were honoured in the assembly by the students of class XII and the members of PTA.

Service Awards

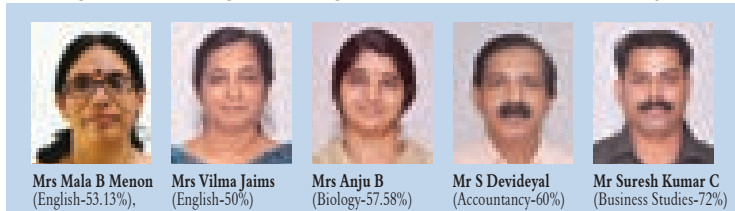
Congrats

Amrutha J/Std XI has been selected to the Kerala Team for the Throw ball Federation Cup National Championship 2016 to be held in Andhra Pradesh.

Excellence awards

Excellence awards were distributed to the teachers who facilitated the students in securing the following percentage of A1s in the respective Subjects:

Mr Suresh Kumar C was also given a special award for facilitating the student Athira R to secure centum in Business Studies.

Onam celebrations @CRS

The celebrations of Onam were brought alive on 8 September with CRS enveloped in an aura of festivity. The students and the teachers adorned themselves with the traditional attire. The eloquence of the celebrations found its manifestation in the flamboyant floral carpet at the entrance of the auditorium. A ceremonious welcome was accorded to King Mahabali (Joel George/Std 10) as he was accompanied by the Principal Ms Mala B Menon and the Vice Principal Mr S Devidayal. Mrs Kumari Maya R, Teacher of Malayalam Department delivered the Onam message. *Thiruvathira kali*, *Vanchi Pattu*, Folk songs and *Pulikali* helped to strike an emotional chord with the traditions of the state and conveyed the strong message of communal harmony.

Cochin Refineries School bagged the overall championship in Checkers Tournament held at YMCA Palarivattom.

Individual Results

Under -18 : Sreeraj PR (First Position), Mithun Mohan (Second Position), Adith KP (Third Position)

Under-15 : Varghese Paul (Second Position)

Under-12 : Ghanashyam S (First Position)

Giridhar S (Second Position), Manu Mohan (Third Position)

Under-9 : Raghav S Kurup (Third Position) **Women's Category :** Reshma J Nair (Second Position)

October 2016 17

ARIES
(21 Mar 20 April)

You can see the bigger picture but may need assistance to check the smaller details. A tendency toward extravagance, greed and gluttony needs to be watched and any addictions could get out of control on these days. Shopping is favored and money matters should go well.

TAURUS
(21 April 20 May)

Your mind will be overrun with conversation, paperwork, bills, emails, and short trips around town. This hectic pace scatters your thinking and makes it too difficult to make important decisions. Do not let yourself be talked into things and do not sign contracts, no verbal agreement even.

GEMINI
(21 May 20 June)

Your plans should work out well and your goals can be more easily achieved than at other times. Other people will not stand in your way, and you can expect favors or at least less resistance from others. Career advancement is favored because of increased confidence and ease.

CANCER
(21 June 20 July)

The best way to harness this impulsive energy is to use some forethought and strategy. Avoid acting rashly without considering the consequences of your daring actions. Choose your fights carefully. A tendency toward extravagance, greed and gluttony needs to be watched and any addictions could get out of control on these days.

LEO
(21 July 21 Aug)

The stimulating changes taking place in your life and the inner excitement means you can express a more bubbly side of your personality. You are more free, less inhibited, and so can be more comfortable and even proud of being a bit weird. Avoid overspending and overindulging with food or drink.

VIRGO
(22 Aug 23 Sept)

Your mind will be kept busy with lots of interactions, clearing paperwork and bills, receiving and sending letters and emails, and short trips around town. This is the right time for buying, selling and signing contracts. You have especially good social skills now so making new friends is favored as people appreciate your friendly attitude and pleasantness.

LIBRA
(24 Sept 23 Oct)

Individuality and expression of that comes easier because it is the self that is in focus. The extra energy is put to best use by expressing what you want, what your goals are, and getting the ball rolling. This is the best transit of all for setting new goals. This is the ideal time to start a new course of study and to sit exams. Journeys and holidays can be booked or started.

SCORPIO
(24 Oct 22 Nov)

Time to draw a line under the previous year and to make a confident fresh start. Individuality and expression of that comes easier because it is the self that is in focus. The extra energy is put to best use by expressing what you want, what your goals are, and getting the ball rolling. This is the best transit of all for setting new goals.

SAGITTARIUS
(23 Nov 22 Dec)

Fortune comes to many areas of life so this is an excellent time work and play. This is the ideal time to start a new course of study and to sit exams. Journeys and holidays can be booked or started. Buying and selling should turn a profit and you can negotiate a better deal in any area of life.

CAPRICORN
(21 Dec 19 Jan)

Avoid boastfulness and overestimating your own abilities. You can see the bigger picture but may need assistance to check the smaller details. A tendency toward extravagance, greed and gluttony needs to be watched and any addictions could get out of control on these days.

AQUARIUS
(20 Jan 18 Feb)

You should feel warm and happy inside and will want to share the good feelings. You may receive gifts, money or compliments. Socializing if favored because of your increased popularity, charisma and charm. Getting motivated for work may prove challenging because you would rather be lazing around enjoying yourself.

PISCES
(19 Feb 20 Mar)

This is a good time to work independently on something you are passionate about. You will have the endurance and strength to succeed at difficult tasks. You will make a good impression on others so now is the perfect time to ask for a favor or apply for a new job or promotion.

Quiz Bowl

October 2016

Compiled by **S Parameswar/HR**

Readers, here is a new version of our Quiz Time by the same quiz master. Charge your grey cells and answer these 12 questions. Attractive prizes await you!

- 1 Identify the airline and the island nation it belongs to

- 2 What gift has Air india presented to Olympic medallist Sakshi Mallik in recognition of her achievement ?
3 "Confluence: Festival of India" the first-ever Indian music and dance festival has started in which country? What is the purpose of this 10-week long festival ?
4 Who has been appointed as the first woman Director (Marketing) of the Bharat Electronics Ltd (BEL)?
5 Where is Yenepoya University in India?(Exact location & State)
6 Which city of France witnessed a terror strike in which at least 84 people were killed by an attacker driving a lorry through a crowd?
7 Which video game launched by Niantic Labs has become so successful in a short time that it may beat Twitter on Android downloads ?

- 8 He is an Indian freestyle wrestler. At the 2012 Summer Olympics, he won the bronze medal in the 60 kg category. Who is this wrestler whose medal was upgraded to silver in August 2016 due to dope-test positivity of the original silver winner ?
9 What is a Masala Bond ? Which is the first company from India to issue a Masala bond overseas ?
10 The part of a business that always makes a profit and that provides money for the rest of the business
11 To "think" means to think of creative, unconventional solutions instead of common ones
12 What is special about the Kenton Lee shoes shown below ?

Answers to QB-September 2016

1. Mazda 2. Isohyets-Humidity 3. IMF & World Bank
4. Portuguese, Dutch, English, French 5. Utilitarianism
6. Ground Zero 7. Mahasweta Devi, Kalpana Lajmi 8. Flipkart
9. China 10. Sakshi Malik 11. Indian track and field athlete from Kerala 12. Tanishq

Winner of QB-September 2016 : **V M Ramesh/Fire&Safety**

Name :

Staff No. Dept.

Send your entries to Mr SP Quiz Bowl, *JwalaDhwani* desk, BPCL Kochi Refinery, before **20 October**.

बंधन

■ युवराज एस/मानव संसाधन

मैं एक नैतिक चिंतक और लेखक के रूप में जाना जाता हूँ। मुझे अपने दोस्त और सखा-संबंधी के परिवार वाले भी सलाहकार मानते हैं। मैं भी बड़ी जिम्मेदारी से अपनी यह भूमिका निभाता हूँ।

मेरे पड़ोस में एक परिवार रहता था। शशि बाबु, मीता भाभी और उनका बेटा राज और बेटा रानी शामिल छोटा परिवार। दोनों बच्चों के साथ माँ-बाप बहुत कड़ा थे। वे बच्चों को हमउम्र के दूसरे बच्चों से मिलने या खेलने के लिए घर से बाहर नहीं छोड़ते थे। खेलकूद, दोस्तीपन, दूरदर्शन-किसी के लिए इजाज़त नहीं। कोई त्योहार नहीं, कोई छुट्टी नहीं। बस स्कूल, पढ़ाई और स्कूल, पढ़ाई! वे हमेशा बच्चों को स्कूल और संबंधित पुस्तकें पढ़ने को प्रेरित करते रहे।

इस के कारण दोनों बच्चे स्कूल और उसके बाद कॉलेज में पढ़ाई में प्रथम निकले। वैसे ही पढ़ाई के तुरंत बाद उन्हें विदेश में बड़ी कंपनी में उच्च पद पर काम भी मिला। लड़के को अमरीका और लड़की को लंदन में! एक के बाद एक, दोनों की शादी भी हो गई। माँ-बाप बड़े खुश रहे। एक दिन वे भी स्थानांतरण होकर घर बदलकर दूर किसी शहर जाकर बसे।

ऐसे ही कुछ समय बीत गया। अचानक एक दिन मेरे उस पड़ोसी का एक ई-मेल मुझे आया। ई-मेल कुछ इस तरह रहा - प्रिय दोस्त,

तुम तो बड़ा कहानीकार और हमारा शुभ चिंतक भी हो। क्यों न मेरी इस ई-मेल को मेरे दोनों बच्चों को भेज देते।

रिटायरमेंट के बाद हम दोनों की ज़िंदगी बहुत सूनी सूनी सी हो गई थी। हमारे बच्चे दूर उड़ गए। घर खाली खाली हो गया। घर में ए.सी. तो है, पर दिल में कोई ठंड नहीं है। अपनों से प्यार-संबंध बनाए रखे बिना जीना भी क्या ज़िंदगी है। दोनों बच्चों को ई-मेल भेजते रहे, लेकिन उसका जवाब देने के लिए तक उनके पास

वक्त नहीं है। काश, साल में एक बार ही सही वे अपने परिवार सहित हमारे पास आते और तीन, चार दिनों में चले जाते!

हमारी ज़िंदगी की इस संघ्ना वेला में थोड़ी सी खुशी लाने में हमारी मदद करना दोस्त।

तुम्हारा

शशि

वैसे तो दूसरों की ज़िंदगी में दखल देना तो मुझे बिलकुल अच्छा नहीं लगता था। फिर भी, एक दोस्त की बिनती अस्वीकृत करना नहीं चाहता था। इसलिए मैं ने उनका ई-मेल दोनों बच्चों को भेज दिया।

अगले दिन ही उनके बेटे का जवाब मुझे मिला,

प्रिय चाचाजी,

मेरे बापूजी का ई-मेल पढ़ा। माँजी और पिताजी की हालत जानकर दुखित हूँ। हम जब बच्चे थे, पिताजी ने हमारी खुशियों का कोई ख्याल नहीं किया था। लेकिन हमारे लिए बचपन की कुछ सुखद याद ही नहीं। कोई छुट्टी नहीं, कोई त्योहार नहीं, कोई खेल नहीं। वे सिर्फ पढ़ाई करने को हमपर दबाव डालते रहे। हर वक्त पढ़ाई, पढ़ाई और पढ़ाई ही थी। जब मैं अपने बचपन के बारे में सोचता हूँ तो पढ़ाई को छोड़कर और कुछ मेरी याद में नहीं आती है। मेरा एक भी दोस्त नहीं था...!

आज, यहाँ आकर सालों बाद हम भी इनसान की तरह जीने लगे हैं। बाहर की दुनिया देखकर अचम्बे में पड़ गए हैं कि

इस संसार में देखने, सीखने, एहसास करने, दिल के करीब रखने के लिए असीमित बातें हैं। हमारे देश के ही इतने अच्छे-अच्छे दोस्त हमें इधर मिल गए हैं। सब से बातें होती हैं, मिलते हैं, खुशी मनाते हैं ...।

सालों तक अपने घर में रहने पर भी कोई अच्छी या प्यार भरी याद नहीं रही। मेरे माँ-बाप ने हमारी पढ़ाई करवा दी। उसमें प्यार, भावना या उमंग के लिए कोई जगह नहीं थी। हमें बड़ी नौकरी पर देखना ही उनका लक्ष्य था, वह तो साकार किया। लेकिन अब उधर आने और उन्हें देखने का मन नहीं करता। आप ही उन्हें ज़रा समझाइए। धन्यवाद। आपका

राज

दोनों की भावनाएं मैं समझ लिया। टूटे पुलों को कैसे जोड़ूँ! उस लड़के की याददाश्त में बचपन के चित्र नहीं, स्नेह भरे कोमल स्पर्श नहीं, हाथ पकड़कर समा लेने की गर्मजोशी नहीं...! जैसे सारे स्वादिष्ट मसाले में पकाए व्यंजनों में नमक नहीं रहा! जैसे शक्कर के बिना हलवा! दोनों परोसने के पहले डालना था। अब कैसे ?

मैं ने जवाब में मिला वह ई-मेल वैसे ही मेरे दोस्त को भेज दिया। मन भारी रहा। आजकल हमारी दुनिया का चेहरा यह है। क्या यह संस्कृति का, ज़माने का दोष है? या क्या हमें ही सुधरना चाहिए? ■

जीवन ऋतु

■ दुर्गा प्रिया जी/पी & सीएस

हाय रे यह ज़िंदगी,
करूँ तुलना प्रकृति से
हर वक्त बदलती रहती है,
कभी खुशी कभी गम
कभी उडान कभी पतन....

कभी कभी थक जाती हूँ
दिल में बर्फ जम सा गया है,
कैसी घुटन, कैसी कसक
लेकिन दिलासा देना ही पड़ता है....

भूलकर दिल के बर्फ को
सोचती हूँ, जाती हूँ
कश्मीर की घाटी में
पाती हूँ कितना सुंदर है यह बर्फ.

कभी कभी मन में चलती
ज़ोर गरम हवा,
गल जाता है पूरा तन
लेकिन दिलासा देना ही पड़ता है....

याद आती है उस ठंडी हवा का
जिसका आस्वादन किया था

सागर किनारे बैठकर
मन में भी बहती है मंद हवा.....

कभी कभी छा जाते हैं
मन में घोर घने बादल
चमकती बिजलियाँ गरजते तड़ित
लेकिन दिलासा देना ही पड़ता है...

अपने मन से कहती हूँ,
ये सब है क्षण भंगुर
आगे आएगी बारिश,
आखिर आ भी जाती है बारिश.....

बर्फ को पिघलाते
गरम हवा का शमन करते
घने बादल को भिखरते
आँखों से आँसू बहता है....

मन की व्यथाएं धो जाती है
मन हल्का पड़ जाता है
आशा के, प्रतीक्षा के,
नए नए जीवन उग जाते हैं

हाय रे भगवान
प्रकृति ही मानव है
एक दूसरे का पूरक है
खुशी-गम, उडान-पतन
भगवान का वरदान है
प्रकृति की सीख -
सकारात्मक बनो, आगे बढ़ो
यही प्रकृति का नियम है।

पेट्रोलियम शब्दावली

रिसाव, निर्वहन	Discharge
रोगाणुनाशी	Disinfectant
विघटन	Disintegration
विस्थापन	Dislocation
उद्ध्वंस करना	Dismantle
असमानता	Disparity
अवसर्जकता	Dispensability
परिक्षेपण	Dispersion
निपटान	Disposal
विवाद	Dispute
भंग करना	Dissolve
आसुत	Distillate
आसवन	Distillation
संकट आवृत्ति	Distress Frequency
वितरित भार	Distributed load
वितरक	Distributor
खाई, नाली	Ditch

विविधीकरण	Diversification
पथांतरण	Diversion
दस्तावेज	Document
प्रसुप्त	Dormant
अनुप्रवाह	Downstream
अपवाह	Drainage
कठोर	Drastic
वेधना	Drill
वेधन यंत्र	Drilling machine
पात बिंदु	Drop point
तेल रहित गैस	Dry Gas
उत्पाद शून्यता	Dry out
शुष्क कूप	Dry well
शुल्क मुक्त	Duty free
रंजक द्रव्य	Dye stuff
गतिक	Dynamic
शक्तिमापी	Dynamometer

കനകാംബരവും പാൽപേടയുമായി വന്ന അപരിചിതൻ

■ ശോഭപ്രഭു ആർ/പ്രോജക്ട്സ്

രാവിലെ അടുക്കളയിലെ തിരക്കിനിടയിലാണ് കോളിംഗ്ബെൽ ശബ്ദിച്ചത്. ഒരു പ്രാവശ്യം ശബ്ദിച്ചപ്പോൾ സുലോചന വിചാരിച്ചു തോന്നിയതായിരിക്കുമെന്ന്. അല്ലെങ്കിൽ തന്നെ, ഇത്ര രാവിലെ ആരു വരാനാണ്? ഇനി ഇപ്പോൾ ആരെങ്കിലും വന്നതാണെങ്കിലും കുറച്ചുനേരം അവിടെ നിൽക്കട്ടെ. വീട്ടുവേലക്കാരി ചോറു വാർത്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. താൻ കറിയുണ്ടാക്കുന്ന അവസാനത്തെ പണിയായ കടുക്കു വറുക്കുകയും. ഇനി അത് കഴിയാതെ ഇവിടെ നിന്ന് അനങ്ങാൻ വയ്യ. മകൻ ഈ സമയം പുജാമുറിയിലായിരിക്കും. രാവിലെ ഒരു മണിക്കൂർ അവൻ അവിടെ പുജയും ജപവും മറ്റും കഴിഞ്ഞിട്ടേ ജലപാനം പോലുമുള്ളൂ. കൊച്ചുമകൻ അൽപസമയം മുൻപാണ് കോളേജിൽ പോയത്. കൊച്ചുമകൾ കുളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. വന്നിരിക്കുന്നതാരാണെന്ന് സ്വീകരണമുറിയിൽ പോയി നോക്കാൻ ആരുമില്ല. അൽപനിമിഷത്തിനുള്ളിൽ രണ്ടാമതും കോളിംഗ്ബെൽ ശബ്ദിച്ചു.

സുലോചന വാതിൽ തുറന്നു നോക്കി. വാതിലിനു പുറം തിരിഞ്ഞ് ഗേറ്റിലോട്ട് കണ്ണും നട്ട് ആരോ നിൽക്കുന്നു. വാതിൽ തുറക്കുന്ന ശബ്ദം കേട്ട്, അയാൾ തിടുക്കമൊന്നും കാണിക്കാതെ പതുക്കെ തിരിഞ്ഞു. സുലോചന അയാളെ ആദ്യമായി കാണുകയായിരുന്നു. തീക്ഷ്ണമായ കണ്ണുകൾ. നീണ്ട ലക്ഷണമൊത്ത മുക്ക്, വിശാലമായ ഉയർന്ന നെറ്റി, ചുരുണ്ട മുടി, ഒട്ടും കഷ്ടമായില്ല. ഏകദേശം തന്റെ മകന്റെ പ്രായമുണ്ടാകും. തന്നെ കണ്ട ഉടൻ അയാൾ പറഞ്ഞു. “രേണുവിനെ കാണാൻ വന്നതാണ്. അവൾ എവിടെയാണ് കിടക്കുന്നത്?” അയാളുടെ സ്വരത്തിൽ മാർദ്ദവമോ അതോ ആഴ്ത്താശക്തിയോ എന്താണെന്ന് സുലോചനയ്ക്ക് മനസ്സിലായില്ല. മറുപടി പറയുന്നതിനു സുലോചന ഒട്ടും താമസിച്ഛില്ല. “ഈ പടവുകൾ കയറി മുകളിൽ ചെന്നാൽ

മൂന്നാമത്തെ ബെഡ്റൂമിലാണ്”.

അയാൾ മുകളിലേക്ക് പോയിക്കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് സുലോചനയ്ക്ക് ബോധം വന്നത്. അയാൾ ആരാണെന്നോ ഏതാണെന്നോ ഒന്നുമറിയില്ല. മരുമകളുടെ കിടപ്പുമുറിയിലേക്ക് അയാളെ പറഞ്ഞുവിടുകയും ചെയ്തു. മുട്ടുവേദനയുള്ളതുകൊണ്ട് തനിക്ക് പടവുകൾ കയറി മുകളിൽ പോകാനും പറ്റില്ല. കൊച്ചുമകളെ വിളിച്ചുനോക്കി. അവൾ കുളി തുടങ്ങിയതേയുള്ളൂ. പുജാമുറിയിൽ പോയി നോക്കി. പുജ ഉടനെ തീരുന്ന ലക്ഷണമില്ല. പിന്നെയും കൊച്ചുമകളെ വിളിച്ചു നോക്കി. “ഞാൻ വേഗം കുളിച്ചിട്ട് വരാം അമ്മാമ്മെ, രണ്ടു മിനിട്ട്, അധികനേരം എടുക്കില്ല”. അവസാനം മകനെത്തന്നെ വിളിക്കാമെന്ന് സുലോചന വിചാരിച്ചു. പുജ മുഴുവനാക്കാതെ മകൻ ശ്രീനി ഇറങ്ങിവന്നു. പുജ മൂടങ്ങിയിൽ വിഷമമുണ്ടെങ്കിലും അയാളുടെ മുഖത്ത് അത് പ്രകടമായിരുന്നില്ല.

ശ്രീനി മുകളിൽ പോയി നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെ ആരേയും കണ്ടില്ല. താഴെ കാത്തുനിൽക്കുന്ന അമ്മയോട് ശ്രീനി വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. “അമ്മയ്ക്ക് വെറുതെ തോന്നിയതാവും, ഇവിടെയെങ്ങും ആരുമില്ല. എന്റെ പുജയും ഇന്ന് മൂടങ്ങി” ശ്രീനി നോക്കിയപ്പോൾ രേണു നല്ല ഉറക്കമാണ്. ഓടിച്ചാടി നടന്നിരുന്ന അവളുടെ ആരോഗ്യം മോശമായിത്തുടങ്ങിയതും അവൾ ഈ നിലയിൽ കിടപ്പായതും പെട്ടെന്നായിരുന്നു. ഇനി ഇതിൽ നിന്നൊരു മാറ്റം അവൾക്കുണ്ടാകില്ലെന്ന് അവൾ പതുക്കെ മനസ്സിലാക്കുകയായിരുന്നു. അത് തിരിച്ചറിഞ്ഞ ദിവസമാണ് അവൾ

പറഞ്ഞത്, “എനിക്ക് എന്റെ കുറച്ച് പഴയ കുട്ടുകാരെ കാണണമെന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ട്. നമുക്ക് പത്രത്തിലിടാം. എന്റെ ഫോട്ടോ ഒക്കെ വെച്ചിട്ട്. എത്ര നാളായി അവരെയൊക്കെ കണ്ടിട്ട്” കേട്ടപ്പോൾ ചിരിയാണ് വന്നത്. എന്നാലും ആ പറഞ്ഞത്, സ്ഥിരം പല്ലുവിയായപ്പോൾ അങ്ങനെ തന്നെ ചെയ്യേണ്ടിവന്നു. ഈ രണ്ടു മൂന്നു മാസത്തിനുള്ളിൽ കുറച്ചധികം പേർ അവളെ കാണാൻ വന്നു. പക്ഷേ ആരോടും അവൾ കണ്ട ഭാവം നടിക്കുകയോ സംസാരിക്കുകയോ ചിരിക്കുകയോ പോലും ചെയ്തില്ല. അവസാനം ഞാൻ ചോദിച്ചു. “എന്തിനാണ് അവരെയൊക്കെ കാണണമെന്ന് പറഞ്ഞത്. എല്ലാവരും നല്ല തിരക്കുള്ളവരായിട്ടും നിന്നെ കാണാൻ വന്നല്ലോ, നീ അവരെയൊന്നും നോക്കുന്നു പോലുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇതൊന്നും ശരിയാണെന്ന് എനിക്ക് തോന്നുന്നില്ല” അവസാനം ഒരു ദിവസം അവൾ പറഞ്ഞു. “ഞാൻ ഇവരെയൊന്നും മല്ല ഉദ്ദേശിച്ചത്. എനിക്ക് കാണാൻ ആഗ്രഹമുള്ളത് ഇവരെയൊന്നുമല്ല. മുൻപ് എനിക്ക് ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ട ഒരാളുണ്ടായിരുന്നു. ഒരുവിയത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ ഞങ്ങളുടെ വിവാഹം വരെ സംസാരിച്ചുറപ്പിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. എന്റെ ഒരു അകന്ന ബന്ധുവും കൂടിയായിരുന്നു. വല്ലപ്പോഴും എന്നുവെച്ചാൽ മാസത്തിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ തവണയൊക്കെ ഞങ്ങളുടെ വീട്ടിൽ വരുമായിരുന്നു. വരുമ്പോൾ എപ്പോഴും എനിക്ക് വേണ്ടി കനകാംബരവും പാൽപേടയും കൊണ്ടുവരും. മാനുവും കുലീനവുമായ പെരുമാറ്റമായിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടാണെന്നറിയില്ല, ആ വരവ് പെട്ടെന്നു നിന്നു. ഞാൻ പല വഴിക്ക് കാണാൻ ശ്രമിച്ചു. പക്ഷേ

പദവിന്യാസം

■ ചെന്നിത്തല ഗോപിനാഥ്/റിട്ടയേർഡ്

അന്ന് - “കൂടപ്പിറപ്പെന്നു” ചൊല്ലും പദത്തിനെ കേൾക്കുവാനിമ്പമൊട്ടേറെയല്ലേ? നാട്ടുചൊല്ലെന്നൊരീവാക്കോനമുക്കെന്നും കാതിൽ തുളുമ്പുന്നമൃതുപോലെ,

“കൂടപ്പിറപ്പുകൾ” പണ്ടരനുറ്റാണ്ടു കാലം മുന്പത്രയാണെന്നുകേട്ടാൽ പത്തുപന്ത്രണ്ടല്ലൊരെട്ടെങ്കിലും കൂട്ടർ ഓരോന്നായ് വർഷം പിറന്നിരിക്കും.

“കൂടപ്പിറപ്പുകൾ” കൂടാതിരിക്കുവാൻ അക്കാലമൊട്ടില്ലാ ശാസ്ത്രമന്ത്രം ആകയാലദ്ധാനഭാരത്തിന്നംശമായ് കുലഗുണനത്തിന്റെ സംഖ്യയേറും.

“കൂടപ്പിറപ്പിൻ” മൂല്യബന്ധങ്ങളെന്നാൽ പൊരുളോടടുത്താൽ മാറ്റുരയ്ക്കാം കോലാഹലങ്ങളാൽ ദ്രവ്യങ്ങൾ പങ്കിടാൻ സോദരനേക്കൊന്നും പ്രാപ്തനാകും.

ഇന്ന് - “കൂടപ്പിറപ്പായ്” പിറക്കാതിരിക്കുവാൻ ദാമ്പത്യമാരംഭയോമങ്ങളിൽ കൂട്ടായ്മയായൊരുടമ്പടിക്കാദ്യമായ് കാതിൽ മന്ത്രിക്കും കൂതന്ത്രാദികൾ.

എന്നും - “കൂടപ്പിറപ്പായി” ഗർഭാശയത്തിലെ കുരിശുൾ ചിമിഴിൽ രണ്ടുണ്ടാകിലോ? നിമിഷാന്തരമ്പുണ്ടുവേണം പിറക്കാൻ ഭൂമുഖത്തെത്തുമ്പോളേകനായും.

“കൂടപ്പിറപ്പെന്നു” കാലാന്തരങ്ങളായ് കൂർമ്മമോതിരന മാതാവിനെ കാൽക്കാശിനില്ലാത്ത ഭാഷ്യം ചൊരിഞ്ഞ പിൻ കണ്ഠം ഞെരിക്കുന്ന മക്കളില്ലേ?

എപ്പോഴും - “കൂടപ്പിറപ്പായ്” പിറക്കുന്ന സൽപ്പൊരുൾ മൂന്നുസാരാംശം കൂർമ്മം ഗ്രഹിച്ചാൽ കാലമെക്കാലവും സൃഷ്ടിവൃത്താന്തമായ് കൂടച്ചരിക്കുന്നതോർത്തുകൊണ്ടേൻ!

“കൂടപ്പിറപ്പായ്” സ്ഫുരിക്കുന്നതെപ്പൊഴും ശ്വാസനിശ്വാസത്തിൻ ജീവാംശവും നിഴലെന്ന നിൻ പ്രതിബിംബം കൂടെയും മൃത്യുവാം സാക്ഷ്യം ദിശാപഥത്തിൽ.

നാട്ടിൽ നിന്നു തന്നെ അപ്രതൃക്ഷനാ വുകയായിരുന്നു. എന്നോട് ഒരുവാക്കു പോലും പറയാതെ. പിന്നീട് ഞാൻ പലപ്പോഴും അന്വേഷിച്ചു. എവിടെയൊക്കെയോ ഒറ്റയ്ക്ക് ജീവിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് എന്റെ അമ്മ പറഞ്ഞ റിഞ്ഞിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ ഒന്നു കാണാൻ വേണ്ടി മാത്രമാണ് ഞാൻ ആഗ്രഹിച്ചത്. എന്നെ എന്തിനാണ് ഉപേക്ഷിച്ചതെന്ന് അറിയാൻ ഞാൻ മോഹിച്ചു. പക്ഷേ, ഇനി അത് നടക്കുമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല” അതു കേട്ടിട്ട് അന്ന് ഞെട്ടിയെങ്കിലും മനസ്സ് പെട്ടെന്ന് നിയന്ത്രണത്തിലാക്കാൻ പറ്റി. അത് അവളുടെ അസുഖത്തിന്റെ ഭാഗമായ വെറും ഭ്രമം മാത്രമായിരിക്കുമെന്ന് ആശ്വസിച്ചു.

അതിനുശേഷം അവൾ അതിനെപ്പറ്റി സംസാരിച്ചുമില്ല. അതിനകം സന്ദർശകരും കുറഞ്ഞുതുടങ്ങിയിരുന്നു.

ശ്രീനി പടവുകൾ ഇറങ്ങാൻ തുടങ്ങുമ്പോഴാണ് കൊച്ചുമകൾ കയറിവന്നത്. അവൾ പറഞ്ഞു. “എന്നെ അമ്മമ്മ അവിടെ ഇരുത്തുന്നില്ല. ആരോ വന്നു ഇപ്പോൾ കാണുന്നില്ല എന്നും പറഞ്ഞ്. അവിടെ ഭയങ്കര ബഹളം. എന്നെ ഇവിടെയൊക്കെ ഒന്നു നോക്കാൻ പറഞ്ഞു വിട്ടതാണ്.” എല്ലാ മുറികളിലും നോക്കി. ആരേയും കണ്ടില്ല. അവൾ വന്നിട്ട് അമ്മയുടെ കട്ടിലിൽ വന്നിരുന്നു. ജനാലയിൽ കൂടി പുറത്തോട്ട് നോക്കി നിൽക്കുകയായിരുന്ന ശ്രീനി പറഞ്ഞു. “നിന്റെ അമ്മയ്ക്ക് മാത്രമായിരുന്നു ഇത്രയും നാൾ ഭ്രമമുണ്ടായിരുന്നത്. ഇപ്പോൾ ദേ എന്റെ അമ്മയ്ക്കും തുടങ്ങിയെന്നു തോന്നുന്നു. ആരോ വന്നു എന്ന്. വന്ന ആൾ അപ്രതൃക്ഷനായോ? അമ്മയായതുകൊണ്ടും രാവിലത്തെ സമയമായതുകൊണ്ടും ഞാൻ മിണ്ടാതെ ഇരുന്നുവെന്നേയുള്ളൂ.”

പെട്ടെന്ന് ചാടി എഴുന്നേറ്റു മകൾ പറഞ്ഞു. “അങ്ങനെ പറയാൻ വരട്ടെ. ആരോ വന്നു എന്ന് പറയുന്നത് ശരിയാണ്. നോക്കൂ ഇവിടെ ഒരു ചെറിയ കടലാസ് കൂട് കാണുന്നുണ്ടല്ലോ?” അങ്ങനെ പറഞ്ഞതും അവൾ ആ കൂട് തുറന്നതും ഒരുമിച്ചായിരുന്നു. അതിൽ ഒരു കടലാസ് പൊതിയിൽ കെട്ടിയ കനകാംബരപ്പൂക്കളായിരുന്നു. പിന്നെ, വേറെ ഒരു കുട്ടിൽ കുറച്ചു പാൽപ്പേടയും. ഇത്തവണ ഞെട്ടിയത് ശ്രീനിയായിരുന്നു. അമ്പരപ്പ് മാറിയപ്പോൾ പതിയെ ഭാര്യയെ ഒന്നു തട്ടിവിളിക്കാൻ അയാൾ ശ്രമിച്ചു. ഇനി ഒരിക്കലും വിളി കേൾക്കാത്ത, തണുത്തു തുടങ്ങിയ ഒരു ശരീരമായിരുന്നു അതെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രീനിക്ക് പിന്നേയും കുറച്ചുനേരം കൂടി വേണ്ടിവന്നു. ■

ശ്രേഷ്ഠദാനം - ഒരു നേർക്കാഴ്ച

■ രാജേശ്വരി കെ എസ്/എച്ച് ആർ

പരിഹാസം ഏറ്റുവാങ്ങാറുണ്ട്. ഒരു ദാനശീലയാണ് ഞാനെന്ന ചെറിയ ഒരഹങ്കാരവും എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു. സുഹൃത്തുക്കളോട് ഞാൻ സംസാരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഒരാൾ മരപ്പലകയിൽ ചക്രങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ച വണ്ടി ഉരുട്ടി ഞങ്ങളുടെ അടുത്തേക്ക് വന്നു. കൈയ്യകളുടേയും കാലുകളുടേയും സ്ഥാനത്ത് മാംസപിണ്ഡങ്ങളാണോ എന്ന് തോന്നിപ്പിക്കുന്ന, ഏറ്റവും

ദയനീയമായ അവസ്ഥയായിരുന്നു അയാളുടേത്. സഹതാപത്തോടെ ഞാൻ എന്റെ പേഴ്സിൽ നിന്ന് പത്തുരൂപ നോട്ട് അയാൾക്കുനൽകി. കുറെ ആളുകൾ ലഗേജുമായി സ്റ്റേഷനിലെ തിരക്കിലൂടെ നിർത്തിയിട്ടിരിക്കുന്ന ട്രെയിനിലേക്ക് കയറുവാനുള്ള ബദ്ധപ്പാടിലാണ്. ഞങ്ങളുടെ അടുത്തിരിക്കുന്ന ചെറുപ്പക്കാർ അവരുടെ കൈയിലുള്ള മെക്കൈബൽ ഫോണിൽ എന്തോ പരതിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ ചുറ്റും നടക്കുന്നത് എന്താണെന്ന് അറിയുന്നില്ലായിരുന്നു. അവിടെ ഒരു മുലയിൽ ചാറ്റൽ മഴ നനയാതെ കുനിക്കുടി ഇരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീയെ അപ്പോൾ മാത്രമാണ് ഞാൻ കണ്ടത്. ചുറ്റും നടക്കുന്നതെല്ലാം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്ന ആ സ്ത്രീ അവിടെ നിന്നും എഴുന്നേറ്റ് ആ യാചകന്റെ അടുത്തേക്ക് സാവധാനം നടന്നുവന്നു. മുഷിഞ്ഞ

വസ്ത്രങ്ങളും പാറിപ്പറന്ന മുടിയും, ചെരിപ്പിടാത്ത പാദങ്ങളും അവരെ ഒരു യാചകിയെപ്പോലെ തോന്നിപ്പിച്ചു. ഞങ്ങൾ നോക്കിനിൽക്കെ അവർ കീറിത്തുടങ്ങിയ സാരിയുടെ കെട്ടിയിട്ട തുവഴിച്ച് അതിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന നാണയങ്ങളും നോട്ടുകളുമടക്കമുള്ള മുഴുവൻ രൂപയും എണ്ണാതെ തന്നെ ആ മനുഷ്യന്റെ തകർപ്പാട്ടിലേക്ക് കൂടത്തിട്ടു. അതിനുശേഷം ഒന്നു തിരിഞ്ഞുനോക്കുക പോലും ചെയ്യാതെ യാത്ര പുറപ്പെടാൻ തയ്യാറായി കിടക്കുന്ന ട്രെയിനിലേക്ക് ഓടിക്കയറി. അന്നത്തെ ദിവസം യാചിച്ച് കിട്ടിയ മുഴുവൻ പൈസയും ദാനം ചെയ്ത ആ സ്ത്രീയുടെ മുൻപിൽ പേഴ്സിൽ നിന്ന് പത്തുരൂപ മാത്രം നൽകി വലിയ ദാനശീലയാണെന്ന് സ്വയം കരുതിയ ഞാൻ കടുകുമണിയോളം ചെറുതായിപ്പോയി. പിന്നീട്, സുഹൃത്തുക്കൾക്കിടയിൽ ഈ സംഭവം വിവരിച്ചപ്പോൾ ഭിക്ഷ നൽകുന്നതിനെ എതിർത്തവർ പോലും ആ സ്ത്രീയുടെ മഹത്വമോർത്ത് അത്ഭുതത്തോടെ നിശബ്ദരായിരുന്നു. മനസ്സിൽ സുഖകരമായ നൊമ്പരമായി മാറിയ ഈ സംഭവം കൂട്ടിക്കാലത്ത് ഹൃദിസ്ഥമാക്കിയ ദാനവീരസുര്യകർണ്ണന്റെ കഥ എന്നെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തി. ശരീരത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്ന കവചകുണ്ഡലങ്ങൾ ജീവതാഗമമായി ദേവേന്ദ്രന് ദാനം നൽകിയ അദ്ദേഹം ഭാരതീയ പുരാണങ്ങളിൽ ദാനധർമ്മത്തിന്റെ ഉത്തമമാതൃകയായി നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. ഇല്ലായ്മയിൽ നിന്ന് മനസ്സിന്ത് നൽകുന്നതാണല്ലോ ശ്രേഷ്ഠദാനം. ■

വൈകുന്നേരം ഞാൻ ഓഫീസിൽ നിന്ന് വീട്ടിലേക്ക് പോകാൻ പതിവുപോലെ റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനിലെത്തി. സഹപ്രവർത്തകയായ സുഹൃത്തും കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. സ്റ്റേഷനിലെ തിരക്കുകാരണം സാധാരണ ഇരിക്കാറുള്ള സ്ഥലത്തു നിന്നു കുറച്ചു മാറിയാണ് ഇരുന്നത്.

ട്രെയിൻ വരുവാൻ ഇനിയും ഇരുപത് മിനിറ്റോളമുണ്ട്. യാത്രക്കാർ മാത്രമല്ല യാചകരും ഇടംപിടിക്കുന്ന സ്ഥലമാണല്ലോ റെയിൽവേസ്റ്റേഷൻ! യാചകർക്ക് കൊടുക്കുവാൻ നാണയങ്ങൾ സാധാരണയായി ഞാൻ കരുതാറുണ്ട്. ഭിക്ഷ കിട്ടുന്ന പണം ചിലർ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുമെന്ന് അറിയാമെങ്കിലും കൈനീട്ടുന്നവർക്ക് എന്തെങ്കിലും നൽകണമെന്നുള്ള എന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിന് പലപ്പോഴും സുഹൃത്തുക്കളുടെ

കാപ്സ്യൂൾ ചിന്തകൾ

■ സി ബി സുനിൽകുമാർ/കുമാരി

“തള്ള ചവിട്ടിയാൽ പിള്ളയ്ക്ക് കേടില്ല” എന്ന പഴഞ്ചൊല്ലോർത്ത് തള്ള പിള്ളയെ കിണറ്റിൽ തള്ളി.

* * * *

സുഖത്തിൽ മാത്രമല്ല, ദുഃഖത്തിലും കൂടെയുള്ളതുകൊണ്ട്, അയാൾ സ്വന്തം നിഴലിനോട് കൂട്ടുകൂടുവാൻ തീരുമാനിച്ചു.

* * * *

തന്റെ രണ്ടുവും ഒരുപോലെ എരിഞ്ഞുതീരുന്നത് കണ്ട് സി ഗരറ്റ് കുറ്റി നെടുവീർപ്പിട്ടു.

* * * *

മരണത്തിന്റെ റിഹേഴ്സലാണ് ഉറക്കം എന്ന തിരിച്ചറിവ് ഉണ്ടായ അന്നുമുതൽ അവൾ സുഖമായി ഉറങ്ങിത്തുടങ്ങി.

* * * *

മറ്റുള്ളവർക്ക് വെളിച്ചം പകർന്നുകൊടുത്തിട്ടാണല്ലോ താൻ സ്വയം ഇല്ലാതായിത്തീരുന്നതെന്ന് ആലോചിച്ചപ്പോൾ മെഴുകുതിരിക്ക് ആത്മതൃപ്തി അനുഭവപ്പെട്ടു.

നീലേശ്വരം

■ രവികുമാർ എം കെ/റിട്ടയേർഡ്

താങ്കളുടെ നാട് ഏതാണ് എന്ന് നിങ്ങൾ ആരെങ്കിലും ചോദിച്ചാൽ സസന്തോഷം ഞാൻ പറയും നീലേശ്വരം. അതാണ് എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട നാട്. എന്റെ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും നടത്തിത്തീർക്കുവാൻ ഇടവരുത്തിയ ഒരു ചെറുപട്ടണം. അതാണ് നീലേശ്വരം. നീലകണ്ഠേശ്വരം ആണ് നീലേശ്വരം ആയി മാറിയത് എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. കാസർകോട് ജില്ലയിൽ മൂന്നാം സ്ഥാനത്തെ നഗരം. കിഴക്കു ഭാഗത്ത് വനപ്രദേശത്താലും പടിഞ്ഞാറുഭാഗം അറബിക്കടലിനാലും സമ്പന്നമായ നഗരം. ധാരാളം മലഞ്ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിയുന്നതും നല്ല മത്സ്യം കിട്ടുന്നതുമായ സ്ഥലം. സ്നേഹിക്കാൻ അറിയുന്ന നാനാജാതി മതസ്ഥർ പാർക്കുന്ന സ്ഥലം. ഹിന്ദു, മുസ്ലീം, ക്രിസ്ത്യാനികൾ കൂടാതെ കൊങ്കണി ഭാഷ പറയുന്ന ഗൗഡസാരസ്വതബ്രാഹ്മണർ എല്ലാവരും ഒത്തൊരുമയോടെ ഇവിടെ വസിക്കുന്നു. വയലുകളും പച്ചക്കറിത്തോട്ടങ്ങളും ധാരാളമുള്ള നീലേശ്വരം. മതവൈരാഗ്യലഹളയോ, രാഷ്ട്രീയ ലഹളയോ ഇവിടെ ഉണ്ടായതായി അറിവില്ല. വടക്കേ മലബാറിന്റെ സാംസ്കാരിക തലസ്ഥാനമായി അറിയപ്പെടുന്ന നാട്. നാഷണൽ ഹൈവേ നീലേശ്വരത്തുകൂടി കടന്നുപോകുന്നതുകൊണ്ട് എങ്ങോട്ടു വേണമെങ്കിലും യാത്ര ചെയ്യാൻ ഇവിടെ സൗകര്യമുണ്ട്. റെയിൽ, ജലഗതാഗത സൗകര്യങ്ങളും ലഭ്യമാണ്. നീലേശ്വരം, തേജസ്വിനി തുടങ്ങിയ നദികൾ നീലേശ്വരത്തിന് വളരെ ഉപകാരപ്രദമായ നദികളാണ്.

കലാപരമായി പാരമ്പര്യമുള്ള നാടാണ് നീലേശ്വരം. ഒരുപാട് തെയ്യംകെട്ട് കലാകാരന്മാർ, ശില്പി കാനായി കുഞ്ഞിരാമൻ, സിനിമലോകത്ത് പ്രശസ്തി നേടിയ കാവ്യമായവൻ, സമ്പുഷ്ത തുടങ്ങിയവർ നീലേശ്വരത്തിന്റെ അഭിമാനഭാജനങ്ങളാണ്. ഉത്സവങ്ങളുടെ നാടുകൂടിയാണ് നീലേശ്വരം. അതിൽ പ്രസിദ്ധമാണ് ജൂൺ മാസത്തിൽ നടക്കുന്ന മന്നംപുറത്തുകാവിലെ കലശം. ധാരാളം കച്ചവടക്കാർ ആ സമയത്ത് ഉത്സവപരമ്പലങ്ങളാകും. അതുകൊണ്ട് വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും ധാരാളം മാളുകൾ ഇവിടെ എത്തിച്ചേരാറുണ്ട്. തളിയിൽ ശിവക്ഷേത്രം (നീലകണ്ഠേശ്വരക്ഷേത്രം). ആലിങ്കൽ ശ്രീ ഭഗവതിക്ഷേത്രം, ശ്രീവേട്ടക്കൊരുമകൻ ക്ഷേത്രം, ആര്യക്കര ഭഗവതി ക്ഷേത്രം, പള്ളിക്കര ശ്രീ ഭഗവതി ക്ഷേത്രം, മുച്ചിലോട്ട് ഭഗവതി ക്ഷേത്രം, പുതുകൈ തുടങ്ങിയവയും പ്രസിദ്ധമായ ക്ഷേത്രങ്ങളാണ്. മുസ്ലീം ക്രിസ്ത്യൻ പള്ളികളും ഇവിടെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. കെട്ടിയാടുന്ന തെയ്യക്കോലങ്ങൾ അനവധിയുണ്ട്. അതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട തെയ്യങ്ങൾ പാടാർക്കുലങ്ങര ദേവി, ചാമുണ്ഡി ദേവി, വിഷ്ണുമൂർത്തി, പാലാട് ദൈവം, മുച്ചിലോട്ട് ഭഗവതി, ഗുളികൻ, പൊട്ടൻ. ഇതിൽ ഒറ്റക്കോലം തെയ്യം കഴിക്കുക എന്നത് വളരെ ചെലവുകൂടിയ കാര്യമാണ്.

ഒത്തിരി കാട്ടുവിറകുകൾ കത്തിച്ച് തീക്കനലിന്റെ കുമ്പാരം മല പോലെയുണ്ടാക്കി തെയ്യം കെട്ടുന്ന വ്യക്തി ഉറഞ്ഞുതുളളി ഈ കനലിൽ കയറി താഴോട്ടു നിരങ്ങി തീക്കനലുകളെ നിരത്തുന്ന കാഴ്ച ശാസമടക്കിപ്പിടിച്ചു കാണേണ്ട കാഴ്ചയാണ്. ദൈവഭക്തിയാൽ ആ അവസരത്തിൽ താനേ കൈകുപ്പിപ്പോകും. തുണി നെയ്ത്തു ജോലികൾ ചെയ്യുന്ന ചാലിയ സമുദായക്കാരുടെ ഒരു തെരുവ് ഇവിടെയുണ്ട്. പല വീടുകളിലും നെയ്ത്ത് ജോലികൾ ചെയ്യുന്നതു കാണാം. ഒരു നെയ്ത്ത് സഹകരണസംഘവും ഇവിടെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

ആരോഗ്യകരമായ പ്രശ്ന പരിഹാരത്തിന് ഒരു ഗവൺമെന്റ് ആശുപത്രിയും, എൻ കെ ബാലകൃഷ്ണൻ മെമ്മോറിയൽ ഹോസ്പിറ്റലും, തേജസ്വിനി കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഹോസ്പിറ്റലും ചെറിയ ക്ലിനിക്കുകളും ഉണ്ട്. വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളാൽ

'Unaccustomed Earth'

ജുംപാ ലാഹിരി

■ഡോ. ധനു രാജേഷ്,

W/o രാജേഷ് എം/ഐം ആന്റ് എസ്

പ്രവാസി എന്ന വാക്കു കേൾക്കുമ്പോൾ നമ്മൾ മലയാളികൾക്ക് ഗൾഫ് മലയാളിയുടെ മുഖം മാത്രമേ മനസ്സിൽ തെളിയുകയുള്ളൂ. പക്ഷേ, ജുംപാ ലാഹിരിയുടെ Unaccustomed Earth എന്ന പുസ്തകം പ്രവാസി ജീവിതത്തിന്റെ വ്യത്യസ്ത മുഖമാണ് വരച്ചിടുന്നത്. എട്ട് ചെറുകഥകളുടെ സമാഹാരമാണ് ഈ പുസ്തകം. ബംഗാളിൽ നിന്നും അമേരിക്കയിലേക്ക് കുടിയേറിയവരാണ് ഈ കഥകളിലെ കഥാപാത്രങ്ങൾ. ഉയർന്ന വിദ്യാഭ്യാസവും ഉന്നത സംസ്കാരവുമുള്ള ഒരു ജനതയാണ് പൊതുവേ ബംഗാളികൾ. അമേരിക്കൻ ജീവിതം അവരുടെ ജീവിതത്തിലും സമൂഹത്തിലും ചെലുത്തിയ സ്വാധീനമാണ് കഥാകാരി ഈ കഥകളിലൂടെ ചിത്രീകരിക്കുന്നത്. ബംഗാളി-അമേരിക്കൻ സംസ്കാരങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ഭിന്നസാരങ്ങൾ തെയ്യുന്ന കുറേ ജീവിതങ്ങൾ; അവരുടെ ചിന്തകളും വികാരങ്ങളും വളരെ തന്മയത്തോടെ ഇതിൽ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അനേക തലമുറകളോളം അപരിചിത ഭൂമികളിൽ വളർന്നാലും മാനവിക സ്വഭാവം കൂടുതലായൊന്നും മാറുകയില്ല. അവർ അമേരിക്കക്കാരനോ ബംഗാളിയോ ആവട്ടെ, ആത്യന്തികമായി അവരെല്ലാം മനുഷ്യരാണ്. ദേശകാല സംസ്കാരങ്ങൾക്കതീതമായ മനുഷ്യന്റെ വികാരങ്ങളെ ഹൃദയ

സ്പർശിക്കാത്ത ഭാഷയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിൽ കഥാകാരി വിജയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

"Unaccustomed Earth" എന്ന ആദ്യകഥയുടെ പേരാണ് കഥാസമാഹാരത്തിന്റെയും ശീർഷകമായി തെരെഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്നത്. അമ്മ മരിച്ചതിനുശേഷം ഒറ്റയ്ക്കായിപ്പോയ ഒരു അച്ഛൻ വിവാഹിതയായ തന്റെ മകളുടെ അടുത്തേക്ക് വരുന്നതാണ് ഈ കഥയിലെ പ്രതിപാദ്യം. അച്ഛന്റെ വരവിനെക്കുറിച്ച് മകൾക്കുള്ള ആകുലതകളും, താനും ഭർത്താവും മകനും പിറക്കാൻ പോകുന്ന കുഞ്ഞും അടങ്ങുന്ന കുടുംബത്തിൽ അച്ഛൻ ഒരു സ്ഥിരം സാന്നിദ്ധ്യമാകുമോ (അല്ലെങ്കിൽ ബാധ്യത) എന്ന മനുഷ്യസഹജമായ സാർത്ഥതയും കഥാകാരി സമർത്ഥമായി ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അച്ഛൻ ഏറെക്കാലം ജോലിസ്ഥലത്തു ചെലവഴിച്ചതിനാൽ അച്ഛനോടൊപ്പം അധികകാലം ഒരുമിച്ചു താമസിക്കാൻ സാധിക്കാത്തതുമൂലം അച്ഛന്റെ ശീലങ്ങളും രീതികളും അവൾക്കുപരിചിതമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പല കാര്യങ്ങളും അവളിതുവരെ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നില്ല.

പക്ഷേ അച്ഛൻ വീട്ടിലെത്തിയപ്പോൾ ഇതുവരെ അവൾ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന ഒരു അച്ഛനെല്ലു അവൾക്ക് കാണാൻ കഴിഞ്ഞത്. അച്ഛൻ എത്രത്തോളം സ്വാശ്രയശീലമുണ്ടെന്ന്, അച്ഛൻ തനിക്കൊരു താങ്ങാകാൻ കഴിയുമെന്ന് അവളിപ്പോഴാണ് അറിയുന്നത്. തന്റെ

മകനോട് അച്ഛൻ കാണിക്കുന്ന സ്നേഹവും; അവളുടെ പരിചയത്തിലും അറിവിലുമുള്ള അച്ഛൻ ഒരിക്കലും അങ്ങനെയായിരുന്നില്ല. അവൾ അറിഞ്ഞു, ജീവിതത്തിലാദ്യമായി അച്ഛൻ സ്നേഹിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവൾക്കായി അച്ഛൻ ഒരു പുനോട്ടമൊരുക്കി.

അച്ഛൻ തിരികെ പോകരുതെന്ന് അവൾ ആത്മാർത്ഥമായി ആഗ്രഹിച്ചു. പക്ഷേ അച്ഛൻ അവളുടെ ജീവിതത്തിലേക്ക് ഒരിക്കലും സ്ഥിരമായി കടന്നുവരാൻ ആഗ്രഹിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം പുതിയൊരു ജീവിതത്തിലേക്ക് മടങ്ങുകയാണ്. മീനാക്ഷി ബാഗ്ചി എന്ന പേരിൽ അച്ഛൻ ബംഗാളിൽ അയക്കാൻ വച്ചിരിക്കുന്ന പോസ്റ്റ് കാർഡിൽ നിന്നും അവൾക്കു മനസ്സിലായി, അദ്ദേഹം ആഹ്ലാദവാനായിരിക്കുന്നതിന്റെ കാരണം. അച്ഛന്റെ കയ്യിൽ നിന്നും നഷ്ടമായ പോസ്റ്റ് കാർഡ് അപ്രസ്സിലുള്ള സ്ക്രീക്ക് അയക്കാൻ വേണ്ടി അവൾ മാറ്റിവച്ചു. ആ അച്ഛന്റെയും മകളുടേയും ബന്ധം അവർ അനുഭവിച്ച അതേ തലത്തിൽ നമുക്കും അനുഭവഭേദമാകുന്നുണ്ട്.

മറ്റു കഥകളുടെ വിശദാംശങ്ങളിലേക്ക് കടക്കുന്നില്ല. നാമും നമ്മുടെ വരും തലമുറയും ഇതേപോലുള്ള അപരിചിത ഭൂമികളിൽ വേരുപിടിച്ചു പോയേക്കാം. നമുക്കുപരിചിതമായ സംസ്കാരത്തിലും ജനതയിലും ജീവിക്കേണ്ടിവരുമ്പോൾ ഇനിയും പുതിയ കഥകൾ പിറവി കൊള്ളും. പുതിയ കഥകൾക്കായി കാത്തിരിക്കാം. ■

അനുഗൃഹീതമാണ് നീലേശ്വരം. പുരാതനമായ സ്കൂളായ രാജാസ് ഹൈസ്കൂൾ, കണ്ണൂർ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയുടെ കാമ്പസ്, ഡോ പി കെ രാജൻ മെമ്മോറിയൽ കാമ്പസ്, നെഹ്രു ആർട്ട്സ് ആന്റ് സയൻസ് കോളേജ് തുടങ്ങി ഉപരിപഠനത്തിനായുള്ള കോളേജുകളും ഇവിടെയുണ്ട്.

വിനോദസഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്ന ഹൗസ് ബോട്ട് സ്ട്രേഷൻ, കോട്ടപ്പുറം, അഴിത്തല ബീച്ച്, തെക്കേപ്പുറം, കോട്ടൻചേരി ഹിൽസ് കൂടാതെ നീലേശ്വരം പാലസ്, തെക്കേ കോവിലകം മുതലായവ ഇവിടെയാണ്. ഇതിനെയെല്ലാം ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന സഞ്ചാര യോഗ്യമായ യാത്രസൗകര്യം ഇവിടെ ലഭ്യമെന്നുള്ളത് അനുഗ്രഹമാണ്.

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ചരിത്രപ്രാധാന്യമുള്ള കൈയൂർ രക്തസാക്ഷിമണ്ഡപം ഇവിടെ അടുത്താണ്. അതിലുപരി പ്രകൃതി സ്നേഹിയായ ശ്രീമാൻ കരീം എന്ന വ്യക്തി തന്റെ സ്വന്തം ഇഷ്ടത്താൽ മരം വെച്ചു പിടിപ്പിച്ച് വളർത്തി വലുതാക്കിയ, നിറയെ പക്ഷികളുള്ള വനം ഇവിടെ അടുത്ത് പരപ്പു എന്ന സ്ഥലത്താണ്. റെയിൽവേ സ്റ്റേഷൻ, മറ്റ് ഗവൺമെന്റ് സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ നീലേശ്വരത്ത് ഉള്ളത് ജനങ്ങൾക്ക് ഉപകാരപ്രദമാണ്. എറണാകുളത്ത് നിന്നും ഉദ്ദേശം മൂന്നുറ്റിഅമ്പത് കിലോമീറ്റർ ദൂരം സഞ്ചരിച്ചാൽ നീലേശ്വരത്ത് എത്തിച്ചേരാം. താമസസൗകര്യത്തിനായി നളന്ദ റിസോർട്ട്, ഹാപ്പി ടൂറിസ്റ്റ് ഹോം തുടങ്ങിയവ ഉപകാരപ്രദമാണ്. നീലേശ്വര

ത്ത് നിന്നും കിഴക്കോട്ട് സഞ്ചരിച്ചാൽ കർണാടകയുടെ അതിർത്തിയിൽ എത്തിച്ചേരും.

നീലേശ്വരത്തുകാരനായ എന്റെ ഇരുപത്തിനാല് കൊല്ലത്തെ റിഫ്ലെനറിയുടെ സർവ്വീസിൽ മറ്റൊരു നീലേശ്വരത്തുകാരനായ സഹപ്രവർത്തകനെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ഇനിയെങ്കിലും നീലേശ്വരത്തുകാർ റിഫ്ലെനറിയായി എത്തിച്ചേരട്ടെ എന്നു ഞാൻ പ്രത്യാശിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ നീലേശ്വരമെന്ന എന്റെ നാടിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾക്ക് ഏകദേശരൂപം കിട്ടിക്കാണുമെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നു. വല്ലപ്പോഴും ഒരു യാത്ര നീലേശ്വരത്തേക്ക് ആവാം. അതു സ്ഥലമാകട്ടെ എന്ന് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ■

മധുര മീനാക്ഷി 2

ക്ഷേത്രം

ലക്ഷക്കണക്കിന് പവൻ ചിലവഴിച്ചും, ലക്ഷോപലക്ഷം മന്ത്രങ്ങൾ ഉരുക്കഴിച്ചും നടത്തപ്പെട്ട പുത്രകാമേഷ്ടിയാഗം വിഫലമായില്ല. രാജാവിന്റെ സുന്ദരിയായ ഒരു പെൺകുഞ്ഞ് പിറന്നു. ആഹ്ലാദം ക്ഷണനേരത്തേക്കേ നിലനിന്നുള്ളൂ. നാലുപാലിൽ വീണ ഒരു തുള്ളി മഷി പോലെ ദുഃഖം കൊട്ടാരത്തിൽ വ്യാപിച്ചു. കുഞ്ഞിന് രണ്ട് സ്തനങ്ങൾക്കു പകരം മൂന്നു സ്തനങ്ങളാണുണ്ടായിരുന്നത്. ഈ വൈകല്യമായിരുന്നു കൊട്ടാരത്തിന്റെ ദുഃഖത്തിന്റെ കാരണവും. ഒരു അശരീരി കൊട്ടാരത്തിൽ ആശ്വാസം കൊണ്ടുവന്നു. രാത്രി പ്രഭാതത്തിനു വഴിമാറുന്നതുപോലെ കൊട്ടാരത്തിലെ സന്താപമെല്ലാം ആ അശരീരി മായിച്ചു കളഞ്ഞു. “കുട്ടി തന്റെ ഭാവി വരനെ കണ്ടുമുട്ടുമ്പോൾ അവളുടെ വൈകല്യം അവസാനിച്ചുകൊള്ളും”.

സന്തോഷിച്ച പിതാവ് അവളെ തന്റെ അനന്തരാവകാശിയായി പ്രഖ്യാപിച്ചു. 64 ശാസ്ത്രങ്ങളിലും നിപുണയായ രാജകുമാരി കിരീടധാരണത്തിനു മുൻപ് മൂന്നു ലോകങ്ങളും കീഴടക്കാൻ പുറപ്പെട്ടു. വൈകുണ്ഠവും അമരാവതിയും കീഴടക്കിയ അവൾ കൈലാസത്തിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ശിവന്റെ ഭൂതഗണങ്ങളേയും നന്ദിയേയും പരാജയപ്പെടുത്തിയ അവൾ സാക്ഷാൽ പരമശിവനെത്തന്നെ നേരിടാൻ മുന്നോട്ടു നീങ്ങി. പരമശിവനെ കണ്ട മാത്രയിൽ അവളുടെ മൂന്നാമത്തെ സ്തനം അപ്രത്യക്ഷമായി. താമസിയാതെ അവരുടെ വിവാഹവും കിരീടധാരണവും നടന്നു.

തമിഴ്നാട്ടിലെ മധുര പട്ടണത്തിൽ വൈഗൈ നദിയുടെ തെക്കുഭാഗത്തായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ക്ഷേത്രസമുച്ചയമാണ് മീനാക്ഷി സുന്ദരേശ്വര ക്ഷേത്രം. 170 അടി ഉയരമുള്ള തെക്കേ ഗോപുരത്തിലൂടെയാണ് ഞങ്ങൾ അകത്തു പ്രവേശിച്ചത്. ആകെ പതിനാല് ഗോപുരങ്ങൾ. ഈ ഗോപുരങ്ങളിൽ ആകെ 33,000ഓളം ശില്പങ്ങളുണ്ട്. കരിങ്കല്ലിൽ കൊത്തിയെടുത്ത മിഴിവർന്ന ശില്പങ്ങൾ. അള 1623നും 1655നും ഇടയ്ക്കാണ് ക്ഷേത്രനിർമ്മാണം നടന്നത്. ഗോപുരങ്ങളുടെ ഏറ്റവും മുകളിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്ന ശില്പത്തിന് രണ്ടര ടൺ ഭാരമുണ്ട്. ആധുനിക

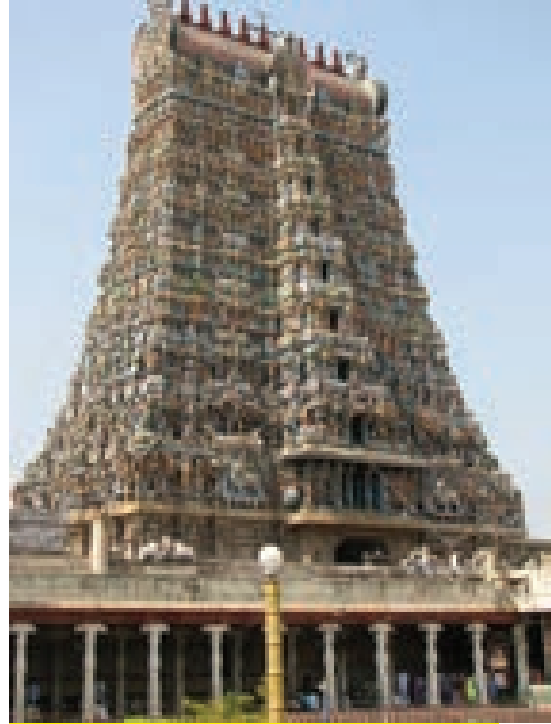
സാങ്കേതികവിദ്യ ലഭ്യമല്ലാതിരുന്ന അക്കാലത്ത് ഇത്തരമൊരു നിർമ്മിതി നടത്തിയത് ഒരു ദ്രാവിഡിയൻ രഹസ്യമായി അവശേഷിക്കുന്നു.

ഇവിടെയുള്ള നടരാജവിഗ്രഹത്തിന് ഒരു പ്രത്യേകതയുണ്ട്. വലതുകാലാണ് ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചിട്ടുള്ളത്. പാർവതിയെ മീനാക്ഷിയായും ഭഗവാൻ ശിവശങ്കരനെ സുന്ദരേശനായും ഇവിടെ ആരാധിക്കുന്നു. വിവാഹശേഷം മീനാക്ഷിയും സുന്ദരേശനും അനേകം വർഷങ്ങൾ മധുര ഭരിച്ചു. ഭൂമിയിലെ ഏറ്റവും വലിയ ആഘോഷപൂർവ്വമായ കല്യാണമായിരുന്നു മീനാക്ഷിസുന്ദരേശ വിവാഹം. സർവ്വചരാചരങ്ങളും, മഹർഷിവര്യന്മാരും, ദേവന്മാരും, സ്വർഗ്ഗലോകം മുഴുവനും വിവാഹത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. മീനാക്ഷി സുന്ദരേശവിവാഹം എല്ലാവർഷവും ‘തിരുക്കല്യാണം’ എന്ന പേരിൽ ഇവിടെ ആഘോഷിക്കുന്നു.

മണ്ഡപങ്ങളും ഇടനാഴികളും കൊണ്ട് നിറഞ്ഞതാണ് ക്ഷേത്രസമുച്ചയം. കിളിക്കൂട് മണ്ഡപത്തിൽ ഒരുകാലത്ത് പച്ചത്തത്തകളെ വളർത്തിയിരുന്നു. അവയ്ക്ക് മീനാക്ഷി എന്നു പറയുവാൻ പ്രത്യേക പരിശീലനം കൊടുത്തിരുന്നുവത്രേ.

ശിവന്റെ വിവിധ അവതാരങ്ങളുടെ ശില്പങ്ങൾ കുംബടാഡി മണ്ഡപത്തിൽ കാണാം. കൂടാതെ നന്ദിയും. 32 ഖണ്ഡങ്ങളുള്ള സ്വർണ്ണക്കൊടിമരം മനുഷ്യന്റെ നട്ടെല്ലിനെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു.

പുതുമണ്ഡപത്തിൽ ധാരാളം ശില്പങ്ങൾ കാണാം. അഷ്ടശക്തി മണ്ഡപത്തിൽ എട്ടു ദേവതകളുടെ ശില്പങ്ങളുണ്ട്. കൂടാതെ ‘തിരുവിളയാടലിന്റേയും’. അതേ സമയം പഞ്ചപാണ്ഡവമണ്ഡപത്തിൽ മഹാഭാരതവീരന്മാരുടെ ശില്പങ്ങൾ കൊത്തിയിരിക്കുന്നു. ഏപ്രിൽ മധ്യത്തിൽ നടക്കുന്ന ശിവപാർവ്വതി വിവാഹം ‘ചിത്തിരൈ’ - നടക്കുന്നത് ‘കല്യാണമണ്ഡപത്തിലാണ്’. ‘കല്യാണമണ്ഡപം’ വീരവസന്തരായ മണ്ഡപത്തിന്റെ തെക്കുഭാഗത്തായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഊഞ്ഞാൽ മണ്ഡപത്തിൽ 16-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ നിർമ്മിച്ച മീനാക്ഷി സുന്ദരേശ്വര സുവർണ്ണചിത്രം വെള്ളിയാഴ്ച വൈകുന്നേരം ഊഞ്ഞാലിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നു.

■ ഷാജി പി സ്റ്റീഫൻ / ഐ ആർ ഇ പി

1613-ൽ നിർമ്മിച്ചതെന്നു കരുതുന്ന ഇരുട്ടുമണ്ഡപം വിശാലമാണ്. നവരാത്രി ദിനങ്ങളിൽ പാവകളി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന കോലുമണ്ഡപം തുടങ്ങി ഇനിയും ധാരാളം മണ്ഡപങ്ങളുണ്ട്. ഗൈഡിന്റെ സഹായമില്ലാതെ ഒറ്റയ്ക്ക് ക്ഷേത്രസമുച്ചയം മുഴുവൻ കണ്ടു തീർക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടാണ്. അത്രമേൽ സങ്കീർണ്ണവും വൈവിധ്യം നിറഞ്ഞതുമാണ് വിവിധ മണ്ഡപങ്ങളും ഇടനാഴികളും ചിത്രത്തൂണുകളുമെല്ലാം. പേരുകൾ ഓർത്തിരിക്കുക തന്നെ ബുദ്ധിമുട്ടാണ്.

ഇതുവരെ കണ്ടതൊക്കെത്തന്നെ മുഴുവനായി ഉൾക്കൊള്ളാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുമ്പോഴാണ് ഇതുവരെ കണ്ടതൊന്നും ഒന്നുമല്ല എന്നു തോന്നിപ്പിക്കുന്ന ആയിരം കാൽ മണ്ഡപം. 985 കൊത്തുപണികളോടുകൂടിയ തൂണുകളിൽ താങ്ങിനിർത്തിയിരിക്കുന്ന ഒരു വലിയ ഹാൾ. കൽത്തൂണുകൾക്കുമുകളിൽ കൽപ്പലകകൾ പാകിയിരിക്കുന്നു. സ്ഥലജലവിഭ്രാന്തി ഉണ്ടാകും ആയിരം കാൽ മണ്ഡപത്തിലൂടെ ചുറ്റിനടക്കുമ്പോൾ. 1569-ൽ അരിയനാഥ മുദലിയർ ആണ് എഞ്ചിനീയറിംഗും കലയും സമന്വയിപ്പിച്ച് ആയിരം കാൽ മണ്ഡപം നിർമ്മിച്ചത്. ഓരോ തൂണിലും ദ്രാവിഡ ശൈലിയിലുള്ള ശില്പങ്ങൾ കൊത്തിയിരിക്കുന്നു. രതി, വ്യാളികൾ, ഗണേശൻ, കാർത്തികേയൻ തുടങ്ങി ധാരാളം ശില്പങ്ങളുണ്ട്. പല ശില്പങ്ങളുമടക്കം പേരുകൾ ഗൈഡിനുപോലും അറിയില്ല. നല്ല നിലയിൽ സംരക്ഷിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു മ്യൂസിയവും ഇവിടെയുണ്ട്.

“കല്ലിൽ സപ്തസ്വരം കേൾപ്പിച്ചവൻ

സ്നേഹപൂർവ്വം ആർ പൂഷ്പ...

മുൻ പതിറ്റാണ്ട് നീണ്ട ഒരു ദ്വേദഗിക ജീവിതത്തിന് വിട നൽകിക്കൊണ്ട് സർവ്വീസിൽ നിന്ന് വിരമിക്കുകയാണ് ഫിനാൻസ് ഡിപ്പാർട്ട് മെന്റിലെ ശ്രീമതി ആർ പൂഷ്പ. കമ്പനി ജീവിതം സമ്മാനിച്ച ഒരുപിടി നല്ല ഓർമ്മകൾ മനസ്സിൽ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാണ് റിഫൈനറിയുടെ പടിയിറങ്ങുന്നത്.

1981-ൽ ജൂലൈ മാസത്തിലാണ് പൂഷ്പ കൊച്ചിൻ റിഫൈനറിയിൽ ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നത്. വളരെ കുറച്ച് ജീവനക്കാർ മാത്രമാണ് അന്ന് റിഫൈനറിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ എല്ലാവരെയും പരസ്പരം അറിയുന്നതിനും ഊഷ്മളമായ സൗഹൃദങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇന്ന് കമ്പനി വളരെയേറെ വളർന്നു. ജീവക്കാരുടെ എണ്ണവും വർദ്ധിച്ചു. പലരേയുമിന്ന് അറിയില്ല. എല്ലാം കാലത്തിന്റെ മാറ്റമായി പൂഷ്പ കാണുന്നു.

ജീവിതത്തിൽ തനിക്കുണ്ടായ എല്ലാ പുരോഗതിക്കും കാരണം ഈ വലിയ സ്ഥാപനത്തിലെ ജോലിയാണ്. സാമ്പത്തിക ഭദ്രതയും സമൂഹത്തിൽ നല്ല സ്ഥാനവും കമ്പനി നൽകി. അതോടൊപ്പം മകൻ മികച്ച വിദ്യാഭ്യാസം കൊച്ചിൻ റിഫൈനറി സ്കൂളിൽ നിന്നും ലഭിച്ചു. എല്ലാത്തിനും കമ്പ

നിയോട് നന്ദി പറയുന്നു. സഹപ്രവർത്തകരുമായി നല്ല ബന്ധം പുലർത്തിക്കൊണ്ട് പോകാൻ സാധിച്ചതിൽ വളരെ സന്തോഷമുണ്ടെന്ന് പൂഷ്പ പറയുന്നു. സ്നേഹവും ആത്മാർത്ഥതയുമുള്ള സുഹൃത്തും വഴികാട്ടിയുമായിരുന്നു ഞങ്ങൾക്ക് പൂഷ്പയെന്ന് സുഹൃത്തുക്കളായ ശിവലീലയും ടീന സൈമണും ഓർക്കുന്നു. നല്ലൊരു ഗായിക കൂടിയ പൂഷ്പ പലതവണ ഹിന്ദി കോംപ്യൂഷനിൽ പാട്ടിന് ഒന്നാം സ്ഥാനം കരസ്ഥമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ശ്രീ ആർ ജയറാം ആണ് പൂഷ്പയുടെ ഭർത്താവ്. രണ്ട് വർഷം മുൻപ് എസ് ബി ടി തൃപ്പൂണിത്തുറ ബ്രാഞ്ചിൽ നിന്നും വിരമിച്ചു. ഏകമകൻ ജിതിൻ ബിടെക് മെക്കാനിക്കൽ എഞ്ചിനീയറിംഗിൽ ബിരുദവും മാർക്കറ്റിംഗിൽ എംബിഎയും എടുത്ത് കാംകോയിൽ അസിസ്റ്റന്റ് മാനേജരായി കൽക്കട്ടയിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നു. മകന്റെ ഭാര്യ ധന്യ, ഇവരുടെ മകൻ അദീഷ് - രണ്ടു

വയസ്സ്. ശിഷുകാലം ജന്മസ്ഥലമായ തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ കുടുംബത്തോടൊപ്പം സന്തോഷത്തോടെ ജീവിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

പൂഷ്പയ്ക്കും കുടുംബത്തിനും ജ്വാലധനി എല്ലാ ആശംസകളും നേരുന്നു.

വിലാസം
Pushpa R
2E Royal Heritage Apartment
Palliparambukavu Road
Tripunithura-682 301
Ph : 0484-2775558
Mob : 9947434958
E-mail : puj3175@gmail.com

മനോജ്കുമാർ ടിഎസ്/ഫിനാൻസ്

പെരുന്തച്ചൻ” പെരുന്തച്ചൻ സിനിമയിൽ പെരുന്തച്ചൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ആഗ്രഹം പറയുന്നുണ്ട്. ഇവിടെ സപ്തസ്വരം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന കൽത്തുണുകൾ നമ്മുടെ മുൻപിൽ. ഏകദേശം നാലടിപ്പൊക്കമുള്ള ഒരു പീഠത്തിനുമുകളിൽ നാലടിയോളം പൊക്കമുള്ള മൂന്ന് ഇഞ്ചോളം വ്യാസം പ്രതീക്ഷിക്കാവുന്ന തൂണുകൾ. ഒരാൾ തൂണിൽ കല്ലുകൊണ്ട് മുട്ടി സപ്തസ്വരങ്ങൾ കേൾപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ശരിക്കും സപ്തസ്വരങ്ങൾ തന്നെ. ചിലർ ഈ തൂണുകളിൽ മുട്ടി പാട്ടുകൾ വായിക്കാറുണ്ടത്രെ.

ആയിരം കാൽ മണ്ഡപവും, അവസാനം കണ്ട സപ്തസ്വരം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന തൂണുകളും എല്ലാംകൂടി കണ്ടുകഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ പുറത്തേക്ക് കിറങ്ങി. മധുരയുടെ പടിഞ്ഞാറൻ ചക്രവാളത്തിൽ അസ്തമയസൂര്യന്റെ നിറക്കൂട്ട്. മുരുകന്റെ കല്യാണവീട്ടിൽ നിന്നും രാത്രിയിലെപ്പോഴോ ഞങ്ങൾ ക്ഷേത്രത്തിനടുത്തെത്തിയതാണ്. പ്രകാശത്തിൽ കുളിച്ചുനിൽക്കുന്ന ക്ഷേത്രഗോപുരങ്ങളും ചുറ്റുപാടുകളും കണ്ട് വെളുപ്പിനെയുള്ള വിവാഹത്തിൽ പങ്കെടുത്ത് സദ്യയും കഴിഞ്ഞ്

ക്ഷേത്രത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചതാണ്. ഭാഗ്യവശാൽ വടിവേലു എന്ന നാമധാരിയായ പച്ചപ്പരിഷ്ക്കാരിയായ ഒരു ഡൈവിനേയും കൂട്ടിനുകിട്ടി. തമിഴ്, അല്പസ്വല്പം മലയാളം, ഇംഗ്ലീഷ് എല്ലാം കൂടി കൈയ്യും കാലുമൊക്കെ കാട്ടി ആശയവിനിമയം നടത്തുന്ന വടിവേലു. എല്ലാ കാര്യങ്ങളും അൽപം വിശദമായിത്തന്നെ പറഞ്ഞു തരാൻ താൽപര്യമുള്ളയാൾ. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ പകുതിഭാഗം കണ്ടുതീർന്നപ്പോൾ തന്നെ എന്റെ കൂടെ വന്നവർ എന്നോടും വടിവേലുവിനോടും സലാം പറഞ്ഞ് മുന്നോട്ടുപോയി. ഞാനും വടിവേലുവും ഒടുവിൽ തനിച്ചായി. പക്ഷേ ഇത്തരം പ്രതിസന്ധികളൊന്നും അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചതായി കണ്ടില്ല.

ക്ഷേത്രസമുച്ചയത്തിനു പുറത്തെത്തിയപ്പോൾ നല്ല ഒന്നാതരം പാലിൽ തയ്യാറാക്കിയ ഒരു ചായ വാങ്ങിത്തന്ന് വടിവേലും എന്നെ സൽക്കരിച്ചു.

ഐതീഹ്യങ്ങളും കഥകളും ചരിത്രവും എല്ലാംകൂടി കെട്ടുപിണഞ്ഞു കിടക്കുന്ന മധുരപട്ടണം. ലോകനിലവാരത്തിലുള്ള മീനാക്ഷിക്ഷേത്രസമുച്ചയം.

മധുരയുടെ വഴികളിൽ നിയോൺ വിളക്കുകൾ പുത്തുതുടങ്ങി. ദൂരെ ദീപപ്രഭയിൽ കുളിച്ചു നിൽക്കുന്ന ക്ഷേത്രസമുച്ചയത്തിന്റെ ഗോപുരങ്ങൾ. ഏതാനും ദിവസങ്ങൾക്കകം നവദമ്പതികൾ കേരളത്തിലേക്ക് പോകും. ഏതാനും വർഷങ്ങൾ കഴിയുമ്പോൾ അവരുടെ മക്കളുടെ വിവാഹവും മധുരയിൽ വച്ചുതന്നെ നടക്കും. കാരണം മധുര കേവലമൊരു പട്ടണമല്ല. മീനാക്ഷി ക്ഷേത്രം കേവലമൊരു ക്ഷേത്രവുമല്ല. ഒരു ആവേശമാണ്; ഒരു വികാരമാണ്. ■

അഭിനന്ദനങ്ങൾ

തൃപ്പൂണിത്തുറ നഗര സഭ അത്താഘോഷത്തോടനുബന്ധിച്ചു നടത്തിയ ലളിതാനമസരത്തിൽ (സൂപ്പർ

സീനിയർ വിഭാഗം) ശ്രീ വി മോഹൻ കുമാർ/എഫ് ആന്റ് എസ് രണ്ടാം സ്ഥാനം കരസ്ഥമാക്കി.

എ സെപ്പറേഷൻ

A Separation

■ സി എസ് അനിൽകുമാർ/എച്ച് ആർ

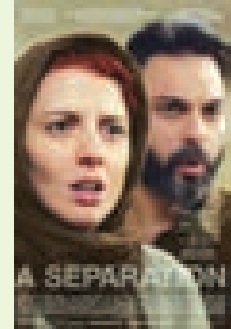
നിരുപകര്യമായും പ്രേക്ഷകരുടേയും സവിശേഷ ശ്രദ്ധയാകർഷിച്ച ആധുനിക ഇറാൻ ചലച്ചിത്രമാണ് 'എ സെപ്പറേഷൻ' (A Separation). അസൾ ഫർഹാദി സംവിധാനം നിർവ്വഹിച്ച ഈ ചലച്ചിത്രം 2011 ലാണ് റിലീസ് ചെയ്തത്. പതിനാലു വർഷത്തെ ദാമ്പത്യത്തിനു ശേഷം വിവാഹമോചനത്തിനും, മകളെ വിട്ടുകിട്ടുന്നതിനുമായി കോടതിയെ സമീപിച്ചിരിക്കുന്ന സിമിൻ എന്ന യുവതിയും ബാക്കുദ്യോഗസ്ഥനായ ഭർത്താവ് നാദിറുമാണ് ഇതിലെ കേന്ദ്രകഥാപാത്രങ്ങൾ. മികച്ച വിദേശഭാഷാ ചിത്രത്തിനുുള്ള ഗോൾഡൻ ഗ്ലോബ് അവാർഡും ഓസ്കാർ അവാർഡും, ബർലിൻ ഫെസ്റ്റിവലിൽ മികച്ച രചനയ്ക്കുള്ള ഗോൾഡൻ ബെൻഡർ മുൾപ്പെടെ നിരവധി അന്താരാഷ്ട്ര പുരസ്കാരങ്ങൾ നേടിയ ചലച്ചിത്രമാണിത്.

കുടുംബക്കോടതിയിൽ സിമിൻ സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വിവാഹമോചന ഹർജിയിന്മേലുള്ള വാദത്തിലൂടെയാണ് ചലച്ചിത്രം ആരംഭിക്കുന്നത്. ഉയർന്ന വിദ്യാഭ്യാസമുള്ള അദ്ധ്യാപികയും, തെരമ എന്ന പതിനൊന്നുകാരിയുടെ മാതാവുമാണ് അവൾ. മകളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രാധാന്യം നൽകി ഭർത്താവും മകളുമൊത്ത് ഇറാനിൽ നിന്നും വിദേശത്തേക്ക് താമസം മാറ്റുവാനാണ് സിമിൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. അൽഷിമേഴ്സ് രോഗിയായ തന്റെ പിതാവിനെയുപേക്ഷിച്ചുള്ള വിദേശവാസം അസാധ്യമെന്നാണ് നാദിറിന്റെ നിലപാട്. അയാളുടെ ഈ കർക്കശ നിലപാടുകളാണ് വിവാഹമോചനത്തിന് സിമിനെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത്. സിമിൻ സ്വാർത്ഥതയുടെ പ്രതിരൂപമല്ല. ഭർത്താവിന്റെ പിതാവിനെ അവൾ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ട്. അനിവാര്യമായ ഘട്ടങ്ങളിൽ സഹായത്തിനായി അവൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തെത്താറുണ്ട്. അസുഖബാധിതനായ പിതാവ് തിരിച്ചറിയുന്നതും, പേരുചൊല്ലിവിളിച്ച് സംസാരിക്കുന്നതും സിമിനെ മാത്രമാണ്. ഓർമ്മകൾ നഷ്ടപ്പെട്ട് മകനെപ്പോലും തിരിച്ചറിയാത്ത ഈ സാഹചര്യത്തിൽ പിതാവിന്റെ സാന്നിധ്യത്തിൽ നാദിർ തുടരുന്നതിന്റെ പ്രസക്തിയെന്തെന്നാണ് സിമിൻ ഉന്നയിക്കുന്ന ചോദ്യം. ഭർത്താവിന്റെ നിലപാടുകൾ അവൾക്ക്

അനുകൂലമല്ലാത്തതിനാൽ അയാളിൽ നിന്നുമകന്ന് സ്വന്തം മാതാപിതാക്കളോടൊന്നിച്ച് അവരുടെ ഗൃഹത്തിലാണ് സിമിൻ താമസിക്കുന്നത്.

സ്വന്തം പിതാവിനെ ശുശ്രൂഷിക്കേണ്ടതിന്റെ പൂർണ്ണ ഉത്തരവാദിത്വം സുമനസ്സോടെയാണ് നാദിർ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. അൽഷിമേഴ്സ് രോഗിയായ പിതാവ് തന്നെ തിരിച്ചറിയുന്നില്ലെങ്കിലും മകനെന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹത്തെ സംരക്ഷിക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് നാദിർ കോടതിയിൽ വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അയാൾ പിതാവിനെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഭാര്യയ്ക്കൊപ്പം വിദേശത്തേക്ക് പോകാൻ തയ്യാറാകുന്നത്. ദുഃഖചിത്തത്തോടെ അയാൾ ജീവിതത്തെ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഒരിയ്ക്കൽ കുളിമുറിയിൽ പിതാവിനെ കുളിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ പിതാവിന്റെ തോളിൽ മുഖമമർത്തി അയാൾ പൊട്ടിക്കരയുന്നുണ്ട്; ഈ ചലച്ചിത്രത്തിലെ ഹൃദയസ്पर्ശകമായ കാഴ്ചയാണിത്. മകൾ തെരമ കൂടെയുണ്ടെന്നുള്ള ആശ്വാസവും, തന്റെ അനുവാദമില്ലാതെ മകളെ വിദേശത്തേക്ക് കൊണ്ടുപോകുവാൻ കോടതി സിമിനെ അനുവദിക്കില്ലെന്ന ധൈര്യവും നാദിറിനുണ്ട്. ഭാര്യയുടെ അസാന്നിധ്യം, പിതാവിന്റെ അസുഖം, മകളുടെ വിദ്യാഭ്യാസതടസ്സം, ഉദ്യോഗത്തിലെ നീണ്ട അവിധി എന്നീ പ്രതിസന്ധികളിൽപ്പെട്ടുചേുന്ന നാദിർ വീട്ടുജോലിയ്ക്കും, പിതാവിനെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിനുമായി റാസിയയെന്ന മുപ്പതുകാരിയെ കണ്ടെത്തുന്നു. റാസിയയുടെ കടന്നുവരവോടെ നാദിർ ഉദ്യോഗത്തിനും മകൾ പഠനത്തിനും കൃത്യമായി പോയിത്തുടങ്ങുന്നു.

തൊഴിൽരഹിതനായ ഭർത്താവ് ഹോജ അറിയാതെയാണ് റാസിയ തന്റെ അഞ്ചുവയസ്സുകാരിയായ മകളുമൊത്ത് നാദിറിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ജോലിയ്ക്കെത്തുന്നത്; റാസിയ നാലുമാസം ഗർഭിണിയുമാണ്. വീട്ടുജോലിയുടെ കഠിനതയും, ഓർമ്മ നഷ്ടപ്പെട്ട വ്യഭാചന ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിന്റെ വൈഷമ്യവും, ഗർഭാവസ്ഥയും അവളെ കൂടുതൽ ക്ഷീണിതയാക്കുന്നു. കടം വാങ്ങിയതു ക തിരിച്ചുകൊടുക്കാത്തതിനാൽ കുറച്ചുകാലം ജയിൽ ശിക്ഷയനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്ന ഭർത്താവിന്റെ വിധിയും അവളെ വേദനിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരിക്കൽ മുറിയിൽ നിന്നും വാഹനങ്ങൾ നിറഞ്ഞ

തെരുവിലേയ്ക്ക് ഇറങ്ങിപ്പോയ നാദിറിന്റെ പിതാവിനെ വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടിയാണ് റാസിയ തിരികെ വീട്ടിലെത്തിക്കുന്നത്. അവചാരിതമായി അദ്ദേഹം വീട്ടുവീട്ടിറങ്ങിപ്പോകുന്നത് തടയുന്നതിനായി കൈകൾ കട്ടിലിൽ കെട്ടിയിട്ട ശേഷം അവൾ സ്വകാര്യ ആവശ്യത്തിനായി മകളുമൊത്ത് പുറത്തേക്ക് പോകുന്നു. നാദിറും മകളും വീട്ടിലെത്തുമ്പോൾ കാണുന്നത് കട്ടിലിൽ നിന്നും താഴെ വീണ് നിശ്ചലനായി കിടക്കുന്ന പിതാവിനെയാണ്. ഈ ദൃശ്യത്തിൽ അയാൾ തെരുവിൽ നിന്നും കടന്നുവരുന്ന റാസിയയെ ശക്തിയായി തള്ളിപ്പുറത്താക്കി വാതിലടയ്ക്കുന്നു. ഈ ബലപ്രയോഗത്തിൽ ഗോവണിപ്പടിയിൽ തെറിച്ചുവീണ റാസിയയുടെ ഗർഭപാത്രത്തിലെ കുട്ടി കൊല്ലപ്പെട്ടു എന്ന ഗുരുതരമായ ആരോപണം നാദിറിൽ വന്നുചേരുന്നു. കേസ് വിചാരണയ്ക്കായി കോടതിയിലെത്തുന്നു. നാദിറിന്റെ ജീവിതം കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണമാകുന്നു.

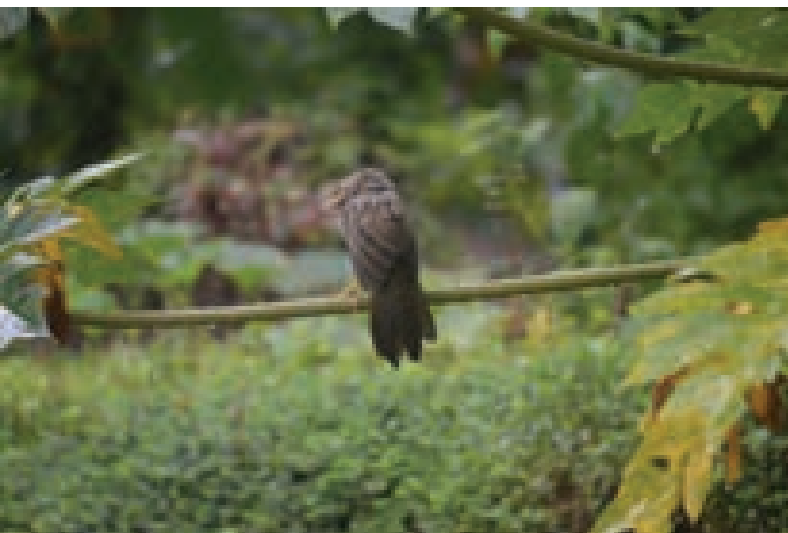
ഒരു മതാധിപത്യരാഷ്ട്രമായ ഇറാനിലെ ആധുനിക ന്യൂക്ലിയർ കുടുംബങ്ങൾ നേരിടുന്ന വ്യക്തിജീവിത പ്രതിസന്ധികളുടെ ആവിഷ്കാരമാണ് 'എ സെപ്പറേഷൻ'. ഇതിലെ അഭിനേതാക്കൾ അതിഭാവ്യ കതാമില്ലാതെയാണ് കഥാപാത്രങ്ങളെ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. നാദിറിന്റെ പിതാവിനെ അവിസ്മരണീയമാക്കിയ അലി-അസൾ ഷാഹ്ബാസി പ്രത്യേക പരാമർശം അർഹിക്കുന്നു. ഒരു അൽഷിമേഴ്സ് രോഗിയുടെ ശാരീരികചലനങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായാണ് അദ്ദേഹം അഭിനയിച്ചിരിക്കുന്നത്. സംഘർഷഭരിതമായ ജീവിതാനുഭവങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശതീവ്രത ദുഃഖമായി നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുള്ള മികച്ച ദൃശ്യാവിഷ്കാരമാണ് സംവിധായകനായ അസൾ ഫർഹാദി ചലച്ചിത്രത്തിൽ നിർവ്വഹിച്ചിരിക്കുന്നത്. 123 മിനിറ്റാണ് ചലച്ചിത്രത്തിന്റെ ദൈർഘ്യം.

റഫറൻസ്: 'സെപ്പറേഷൻ: അനുപമായ ഒരു ഇറാനിയൻ ചലച്ചിത്രം' ശ്രീ എസ് ജയചന്ദ്രൻനായരുടെ ലേഖനം (സമകാലിക മലയാളം വാരിക, 2012) ■

Consolation prize winners of Nature Photography Competition

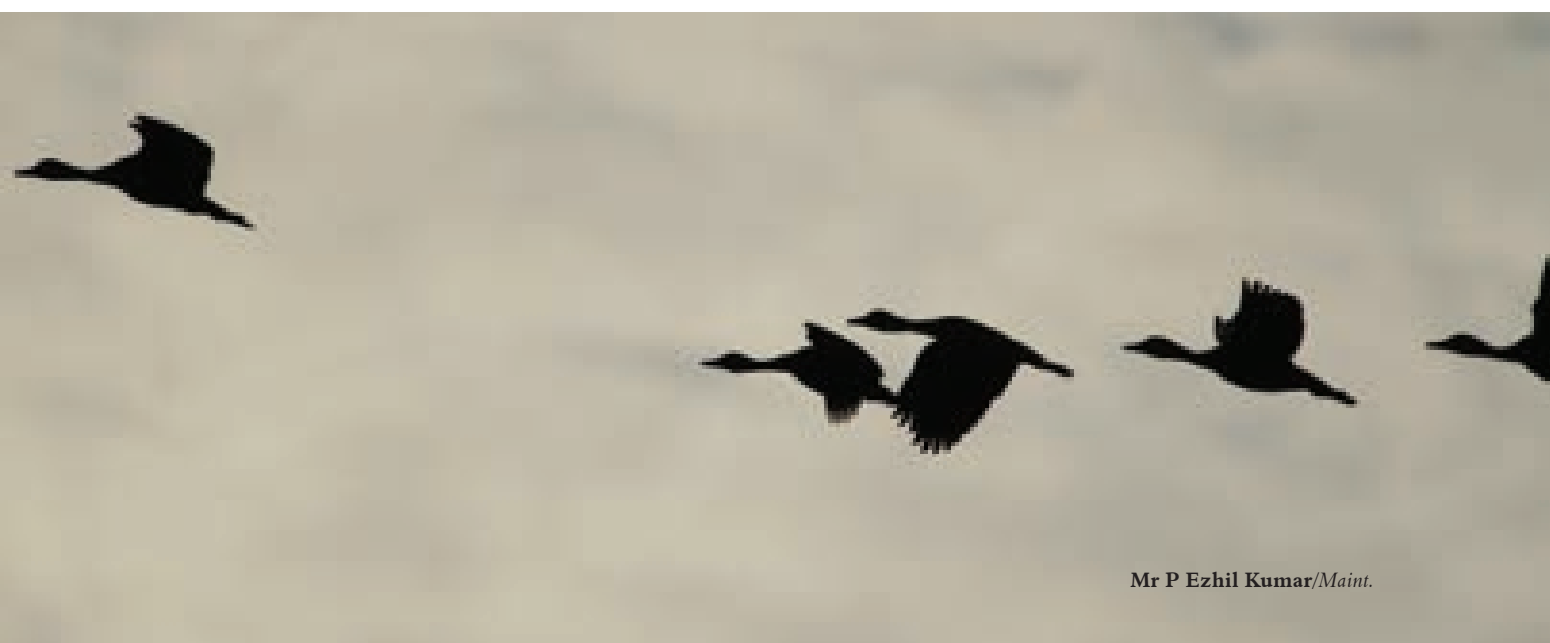
◀ Mr Mahesh Vijayan/OM&S

▲
Mr Rajesh Kumar P/P&U

Ms Shabna Siraj, W/o Mr Siraj P/J/Mfg

Mr P Ezhil Kumar/Maint.

**Golden moments from the family get-together
held at KR Oval on 24 September**